

medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Om Uretero-Genital-Fistler hos Kvinden«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. P. A. J. Plum og Dr. Leopold Meyer, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 21de Juni 1899.

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

1. Universitetsbibliotheket 1898—99.

(Overbibliothekar, Dr. S. Birket Smith.)

Bibliotheket var i det akademiske Aar 1898—99 aabent for Publikum i 265 Dage, saavel for Udlaanets som for Læsesalens Vedkommende. Der udlaantes 21523 Bind (mod 18137 Laanebeviser), medens der i Læsesalen fremtoges 30641 Bind til 17248 Besøgende (deraf i Eftermiddagstimerne 4213 Bind til 4869 Besøgende). I det hele har der saaledes i Aarets Løb været fremtaget til Publikums Brug 52164 Bind.

Med Hensyn til Bibliothekets Benyttelse i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig, som det vil ses af følgende Oversigt.

Læsesalen om Formiddagen.

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September	25	1207	2546
Oktober	25	1270	2866
November	25	1302	2871
December	20	912	2010
Januar	25	1066	2373
Februar	24	1234	2664
Marts	25	1315	2660
April	20	904	1847
Maj	24	1006	1931
Juni	25	1113	2238
Juli	19	752	1742
August	8	298	680
	265	12379	26428

Læsesalen om Eftermiddagen (Kl. 5—8).

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September	25	442	370
Oktober	25	553	479
November	25	494	462
December	20	369	307
Januar	25	465	444
Februar	24	507	450
At overføre...	144	2830	2512

	Dagens Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
Overført...	144	2830	2512
Marts	25	519	416
April	19*)	365	342
Maj	24	396	255
Juni	25	419	364
Juli	19	247	229
August	8	93	95
	264	4869	4213

Udlaanet.

	Dagens Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
September.....	25	1773	2122
Oktober.....	25	1847	2123
November.....	25	1811	2153
December.....	20	1400	1661
Januar.....	25	1726	2067
Februar.....	24	1852	2166
Marts.....	25	1838	2070
April.....	20	1450	1701
Maj.....	24	1462	1768
Juni.....	25	1352	1702
Juli.....	19	987	1237
August.....	8	639	753
	265	18137	21523

— Bogsamlingen forøgedes i Aaret 1898—99 paa sædvanlig Maade, dels gennem den befalede Aflevering af dansk Litteratur, dels gennem Indkjøb, Udveksling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, samt Gaver. Blandt de sidste maa særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Bibliotheket i dette Aar som i saa mange tidligere. 2) Generalstabens Maalebordsblade i Originalmaalingens Maaleforhold 1 : 20000 (Jylland 660 Blade, Fyn 129 Blade, Sjælland, Lolland og Falster 227 Blade) Skænkede af Generalstabens topografiske Afdeling. 3) En Samling (c. 70. Bind) Udgaver og Oversættelser af spanske Forfattere, samt Skrifter om spansk Sprog og Litteratur, som have tilhørt afdøde Boghandler A. Richter. Skænket af Boghandler J. E. Wismann. — Haandskriftsamlingen forøgedes med 1) 20 Pakker, indeholdende Jacob Christian Lindbergs efterladte Papirer, skænkede af Fru Clara Lindberg. 2) En Pakke S. Kierkegaardske Papirer, skænket af Gehejmerraadinde Regina Schlegel. Denne Pakke maa først aabnes efter Giverindens Død.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og Enkeltmænd:

*) Store Bededags Aften var Bibliotheket lukket.

Det store kgl. Bibliothek, Bestyrelsen for det zoologiske Museum, Botanisk Have, den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, det kgl. Søkort-Arkiv, Statens statistiske Bureau, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Kommissionen for Ledelsen af de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Artillerigeneralen, Direktøren for Artilleriets tekniske Tjeneste, de danske Statsbaner, dansk Ingeniørforening, Patentkommissionen, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Udvalget for Folkeoplysningens Fremme, Redaktionen af »Nordisk Tidsskrift for Filologi«, den alm. Brandforsikring for Landbygninger, det norske Finants- og Told-Departement, det statistiske Centralbureau i Christiania, Videnskabs-Selskabet i Christiania, det kgl. norske Videnskabers Selskab (Trondhjem), den norske historiske Kildeskriftkommission, Bergens Museum, det kgl. Bibliothek i Stockholm, Upsala Universitets meteorologiske Observatorium, Lunds Universitets-Bibliothek, Komiteen for »Sommarkurserna« i Upsala, Redaktionen af »Nordiskt medicinskt Arkiv«, die General-Verwaltung der kgl. Bibliothek zu Berlin, Fraenkelsche Stiftung (Breslau), Verein für Mecklenburgische Geschichte und Alterthumskunde, die kaiserl. Akademie der Wissenschaften in Wien, det kgl. nederlandske Indenrigsministerium, Universitetsbibliotheket i Groningen, Universitetet i Liège, Redaktionen af »Journal médical de Bruxelles«, the Bodleian Library (Oxford), Universitetet i Edinburgh, the Trustees of the Hunterian Coin Catalogue Fund (Glasgow), det franske Undervisnings-Ministerium, Universitetet i Grenoble, det italienske Undervisnings-Ministerium, l'Académie imp. des sciences de St. Pétersbourg, die gelehrte Estnische Gesellschaft, die Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität Jurjeff (Dorpat), det kejserlige Universitet i Tokyo, det medicinske Fakultet ved det kejserlige Universitet i Tokyo, the Government of Bengal, the Government of Madras, the Geological Survey Department of Canada, the Nova Scotian Institute of Science, the University of Toronto, the Department of the Interior, U. S. America, U. S. Department of Agriculture, the Department of State, U. S. America, the National Academy of Sciences (Washington), the Smithsonian Institution, the Surgeon General, U. S. Army (Washington), the Volta Bureau (Washington), Princeton University, Columbia University, the Observatory of Yale University, Cornell University Library, the Iowa Academy of Sciences, the California Academy of Sciences, the John Hopkins Hospital, the John Crerar Library (Chicago), the Woman's Medical College of Pennsylvania, Augusta College and Theological Seminary (Rock Island, Ill.), the Public Library of the City of Boston, the Fairmount Park Art Association, la Dirección General de Estadística Municipal de la Ciudad de Buenos Aires, la Dirección del Censo Nacional de la Republica Argentina, Nationalbibliotheket i Buenos Aires, the Trustees of the Public Library etc. of Victoria.

Translator S. T. Alstrup, Pastor emer. Fr. Aschlund, Frère P. B. Baret (Chartreuse de Notre-Dame-des-Prés), Clark Bell Esq. (New York), Direktør Ernst Bojesen, Direktør L. Bramsen, Justitsraad, Overbibliothekar Dr. Chr. Bruun, Justitsraad J. J. Bruun, Professor Dr. Fr. Buhl, Generaldirektør C. Carles (Buenos Aires), Oberstlieutenant Collin-Lundh, Hr. P. Cudmore (New York?), Direktør W. Doberck (Hongkong), Hr. E. S. Dodgson (Paris), Pastor C. V. Duckert (Christiania), Professor Dr. V. Fausbøll, Pa-

stor emer. Dr. H. F. Feilberg, Professor W. Fiske (Firenze), Forstander G. Forchhammer (Nyborg), Professor N. C. Frederiksen, Professor Dr. J. A. Fridericia, Kontorchef W. M. Fridericia, Bibliotheksassistent Aage Friis, Dr. H. Fritsche (St. Petersborg), Universitetsboghandler Gad, Gehe & Cie. (Dresden), Professor J. de Goeje (Leiden), Bibliothekar Vilh. Grundtvig, Hr. Guy-Valvor (Orleans?), Boghandler E. Hagerup, Cand. mag. A. Halling, Lieutenant Hammer (Kattenhorn, Baden), Læge Oscar Hansen, Højskoleforstander Povl Hansen (Vallekilde), Hr. Axel Henriques, Frøken Herbst, Amtsgerichtsrat M. Hesse (Brandenburg), Kammeradvokat Dr. jur. A. Hindenburg, Etatsraad R. Hiort Lorenzen, Boghandler E. S. Jessen, Overlærer L. Kleisdorf (Aarhus), Direktør J. v. Körösi (Budapest), Universitetsbibliothekar H. H. Langton (Toronto), Professor Dr. jur. Jul. Lassen, Dr. med. Jul. Lehmann, Professor K. G. Leinberg (Helsingfors), Boghandler H. Lynge, Hr. E. Merck (Darmstadt), Hr. Th. K. Monro (Glasgow), Mag. Leo Mseriantz (Moskva), Overretssagfører Mygind, Professor Dr. Kristoffer Nyrop, Redaktør Al. Petersen-Studnitz, Dr. phil. C. G. Joh. Petersen, Boghandler Alph. Picard (Paris), Professor É. Picot (Paris), Hr. Hafstein Pjetursson, Hofboghandler W. Prior, Boghandler C. Rasmussen (Minneapolis), Boghandler A. Rousseau (Paris), Stud. mag. D. E. Rugaard, Boghandler J. Salmonsen, Museumsassistent Sarauw, Hr. Joh. Scharffenberg (Christiania), Professor L. Schemann (Freiburg i. Br.), Pastor W. Schmitz (Ordrup), Vinhandler J. E. Schröder, Premierlieutenant J. H. Schultz, Mrs. Marie A. Shipley, Dr. phil. O. Siesbye, Hr. Daniel Smith, Professor Dr. jur. Joh. Steenstrup, Generalauditor H. C. Steffensen, Kandidat E. Strand (Christiania), Dr. phil. Will. Sørensen, afd. Professor F. Triers Sønner, Politiasistent Tvermoes, Professor Dr. J. L. Ussing, Professor H. Westergaard, Stud. theol. Johannes Volf, Arkivar Baron G. C. Zytphen-Adeler.

Af andre Bibliotheket vedkommende Forhold og Sager kan fremhæves følgende:

Under 16de November 1898 sendte Konsistorium til min Betænkning et af flere Universitetslærere underskrevet Forslag om at indrette en Læsestue, hvor en større Mængde af Universitetsbibliothekets periodiske Skrifter kunde fremlægges for et Publikum, der ogsaa omfattede andre end Universitetslærerne selv. I Anledning heraf bemærkede jeg:

Det er naturligvis af stor Betydning, at Bibliothekets Indhold bliver benyttet saa godt som muligt og kommer saa mange til gode som muligt, og det har da ogsaa oftere været paa Tale mellem mig og mine Kolleger ved Bibliotheket, om der ikke kunde gjøres noget, for at det læsende Publikum i større Omfang end hidtil kunde blive bekendt med det nyeste af Bibliothekets rige Tidsskriftlitteratur. Herved er da ogsaa det Spørgsmaal blevet drøftet, om der ikke ved Fremlæggelsen af de sidst tilkomne Tidsskriftnummer paa et særligt Bord eller i en særlig Reol paa selve Bibliothekets Læsesal kunde udrettes noget i den nævnte Retning. Jeg tilstaar, at der har været forskellige Meninger om Udførligheden af denne Tanke, men jeg maa hævde som min egen Overbevisning, at Bibliothekets Læsesal ikke egner sig for saadanne Foranstaltninger. Pladsen er til daglig ikke større, end at den netop lige slaar til, og ligesom der ikke vilde kunne lægges

Beslag paa noget Bord eller opstilles nogen ny Reol til Fordel for Tidsskrifterne alene uden Gène for det allerede nu forhaanden værende Publikum, saaledes vilde Fremlæggelsen af en særlig Tidsskriftlitteratur i og for sig medføre et saa meget større Besøg, en saa meget større Uro paa Læsesalen, og nødvendiggjøre en saa meget skarpere Kontrol, at der paa alle Punkter vilde føles Ulemper derved. Dertil kommer, at der under alle Omstændigheder kun kunde blive Tale om at fremlægge en Brøkdel af de 900 à 1000 periodiske Skrifter, som holdes af Bibliotheket, og den Tanke, der ligger til Grund for d'Hrr. Universitetslærerers Forslag, og som maa antages at omfatte i hvert Fald den største Del af Bibliothekets Tidsskrifter, vilde saaledes ikke tilnærmelsesvis blive realiseret.

Inden jeg gaar over til nærmere at omtale dette Forslag, skylder jeg dog baade Bibliotheket og mig selv at minde om, at der allerede nu gjøres ikke saa ganske lidt fra Bibliothekets Side, for at Indholdet af de nye Tidsskrifthæfter kan blive bekendt, særlig i de Kredse, hvor Interessen for dem maa antages at være størst. Som Konsistorium véd, fremlægges saaledes hver 14de Dag paa Professorernes Læseværelse de sidst udkomne Hæfter af 45 Tidsskrifter, som ere udvalgte af d'Hrr. Professorer selv. Desuden omsendes til Cirkulation mellem Lærerne ved den polytekniske Læreanstalt 8 af de vigtigste kemiske og tekniske Tidsskrifter, som holdes ved Bibliotheket, og paa lignende Maade cirkulere 6 naturhistoriske Tidsskrifter mellem Embedsmændene ved det zoologiske Museum. Endelig og ikke mindst maa det fremhæves, at Bibliotheket stiller alle uindbundne, ogsaa ganske nylig udkomne Tidsskrifthæfter (for saa vidt de ikke høre til de nys omtalte) til Raadighed for enhver, som ønsker at benytte dem, og det ikke blot paa Bibliothekets Læsesal, men i Vedkommendes eget Hjem. Der kan næppe være Tvivl om, at særlig Cirkulationen af Tidsskrifterne i de ovenfor nævnte Fagkredse og ligeledes det umiddelbare Hjemlaan fra Bibliotheket frembyder større Fordele for dem, der virkelig ville gjøre sig bekendte med de paagjældende Tidsskrifters Indhold, end den blotte Fremlæggelse paa en Læsesal, hvor der dog kun kan blive Tale om et flygtigt Gjennemsyn. Men paa den anden Side er jeg naturligvis ikke blind for, at det ogsaa kan have sin Betydning i et større Omfang end hidtil at blive selv flygtigt bekendt med Indholdet af Tidsskrifter, som ikke direkte høre ind under Læserens egentlige Fag, og naar altsaa et Antal Universitetslærere have fremsat et Forslag, som gaar i denne Retning, skal jeg — forudsat, at Konsistorium giver det sit Bifald, og at Forslagsstillerne ved Gjennemførelsen sé bort fra Bibliothekets Læsesal — med Fornøjelse gjøre, hvad jeg kan, for at imødekomme deres Ønsker.

Det følger dog af sig selv, at en Hovedbetingelse for, at Sagen kan fremmes, er, at Bibliotheket bliver løst fra de Forpligtelser, det har paataget sig ligeoverfor de før nævnte Kredse, for hvilke det hidtil har fremlagt visse Suitter af sine Tidsskrifter, altsaa overfor Universitetslærerne, Lærerne ved den polytekniske Læreanstalt og Embedsmændene ved det zoologiske Museum. Da jeg imidlertid efter en Samtale med d'Hrr. Forslagsstillere har Grund til at antage, at de selv paatage sig at ordne det fornødne i saa Henseende, skal jeg ikke opholde mig herved. Derimod kan

jeg ikke undlade at fremhæve, at der fra en anden Side kan rejse sig Hindringer for, at Forslagsstillernes Plan i det mindste bliver saa fuldstændigt realiseret, som de have tænkt sig. Disse Hindringer staa i Forbindelse med den Maade, hvorpaa Bibliotheket erhverver en Del af sine Tidsskrifter, og først og fremmest gjælder dette de medicinske. Paa forholdsvis faa Undtagelser nær, som Bibliotheket enten umiddelbart kjøber eller faar forærende, modtager det alle sine medicinske Tidsskrifter (som overhovedet det allermeste af sin medicinske Litteratur) gennem det Classenske Litteraturselskab for Læger, idet Bibliotheket betaler Selskabet den ringe Sum 400 Kr. om Aaret, medens Selskabet til Gjengjæld forbeholder sig først at lade Tidsskrifterne (og Bøgerne) cirkulere en vis Tid mellem sine Medlemmer. Denne Ordning er i pekuniær Henseende saa overordentlig fordelagtig for Bibliotheket (idet den modtagne Litteratur repræsenterer en mange Gange større Sum), at Bibliotheket ikke paa nogen Maade kunde være tjent med at hæve den med Selskabet indgaaede Overenskomst, og paa den anden Side synes der heller ikke at være nogen Opfordring for Selskabet til at opgive en Ordning, som med Hensyn til en udtømmende Benyttelse af den paagjældende Litteratur frembyder store Fordele fremfor den af d'Hrr. Forslagsstillere foreslaaede. Men saaledes synes der altsaa at være Udsigt til, at næsten hele den medicinske Tidsskriftlitteratur først, naar den har tabt Nyhedens Interesse, vil kunne komme til at indgaa i Forslagsstillernes Plan. Paa en noget lignende Maade som med Lægeselskabet har Bibliotheket arrangeret sig med andre Selskaber. Saaledes holder Bibliotheket sammen med 2 private zoologiske Læseselskaber 8 naturhistoriske Tidsskrifter, og med det tekniske Selskab 4 tekniske Tidsskrifter, alle paa den Betingelse, at de paagjældende Selskaber have Ret til først at lade Tidsskrifterne cirkulere mellem deres Medlemmer, hvorefter Bibliotheket overtager dem til halv Pris. Af den naturhistoriske Forening kjøber Bibliotheket ligeledes for en ringe Sum 4 naturhistoriske Tidsskrifter, efter at de i Forvejen have cirkuleret i Foreningen, o. s. fr. Men der kan jo ikke være Tvivl om, at alle disse Selskaber og Foreninger, hvis Medlemmer jo næppe engang alle vilde kunne gjøre Regning paa at faa Adgang til den paatænkte Læsestue, ikke af Hensyn til denne kunne tænkes at ville give Afkald paa en Ordning, med hvilken de hidtil have fundet sig fuldkommen tilfredse, ligesom ogsaa Bibliotheket har fundet sin Regning derved. Imidlertid — hvis d'Hrr. Forslagsstillere, hvad de her omtalte Tidsskrifter angaar, ville opgive Kravet om at faa de sidst udkomne Hæfter fremlagte og nøjes med at modtage Tidsskrifterne paa det Tidspunkt, da de indgaa i Bibliotheket, kan Sagen naturligvis gaa i Orden ogsaa for deres Vedkommende.

Jeg beklager iøvrigt, at Forslaget er holdt i saa stor Almindelighed, at det ikke frembyder Tilknytningspunkter for en mere indgaaende Drøftelse af Sagens Enkeltheder, og heller ikke Konsistoriums Skrivelse giver nærmere Anvisning paa, hvilke Punkter i Forslaget det egentlig er, man ønsker min Betænkning over. Det maa derfor heller ikke forundre, naar de følgende Bemærkninger dels ere holdte i en vis Ubestemthed, dels maaske overspringe et og andet, hvorom man kunde have ønsket at høre min Mening. — Ved

Indretningen af en Læsestue som den paatænkte kommer meget naturligvis an paa Lokalet. Spørgsmaalet om dettes Beliggenhed, Størrelse o. s. v. synes jo imidlertid endnu at svæve ganske i Luften. Jeg skal derfor kun antyde, at da der skal være Plads til mange Mennesker og til mange Bøger, maa Lokalet være rummeligt og vel forsynet med Borde, Stole og Reoler. At man iøvrigt næppe vil tænke paa at faa alle Bibliothekets 900 à 1000 periodiske Skrifter fremlagte, betragter jeg som en Selvfølge. Der maa gjøres et Udvalg, og særligt vil sikkert en Del, som enten ere af meget speciel Natur (som Exempel nævner jeg et Tidsskrift om Pali-Sproget og -Litteraturen), eller trykte paa Sprog, som kun ere tilgængelige for meget faa (ungarsk, czeckisk o. s. v.) kunne lades helt ude af Betragtning. Jeg vilde anse det for hensigtsmæssigt, for ikke at sige nødvendigt, at der blev nedsat et Udvalg til at tage Bestemmelse om, hvilke Tidsskrifter der skulde medtages, og hvilke ikke, og overhovedet maatte det vel forbeholdes dette eller et andet Udvalg at træffe den endelige Afgjørelse om alle Enkeltheder i Planens Gjennemførelse. For at lette Tilsynet med de mange Tidsskrifter, og af Hensyn til, at Forslaget tilsigter at aabne Adgang til Læsestuen for mange mindre kjendte Folk, maa jeg bestemt tilraade, at hvert enkelt Tidsskrift ved Fremlæggelsen bliver indhæftet i et tarveligt Papomslag og — saaledes som det vist er Brug i de fleste Læseforeninger, — bliver fæstet til en Stok. Dette vil imidlertid, da der stadig skal indsættes nye og udtages gamle Hæfter, medføre et meget betydeligt Arbejde, og jeg anser det derfor for ganske nødvendigt, at der foruden en Assistent, som skal være den egentlige Tilsynshavende, ansættes ved Læsestuen et Bud, som kan besørge hin mere haandværksmæssige Gjerning og desuden mulig føre Tilsyn med Garderoben. Da Assistenten jo stadig skulde staa i Forbindelse med Universitetsbibliotheket for at faa de nye Tidsskrifter udleverede og tilbagegive de brugte, og da han maatte have Ansvar overfor Bibliotheket, maa jeg betragte det som det ene rigtige, at han blev fast ansat ved Bibliotheket selv. Eftersom der imidlertid næppe behøvedes særlige Kvalifikationer til at beklæde en saadan Stilling (uden naturligvis Orden og Paa-passelighed), var det vel ikke nødvendigt, at den paagjældende gik ind under Bibliothekets almindelige Avancements-Regler, medens det dog paa den anden Side, hvis han viste sig brugelig, heller ikke ligefrem skulde formenes ham. Hans Lønning vilde vel passende kunne ansættes til 1200 Kr. om Aaret for 4 Timers dagligt Arbejde, og forholdsvis mere, hvis der forlangtes mere Arbejde af ham, og Budets Lønning paa lignende Maade til 770 Kr.*) om Aaret. Hvad angaar Spørgsmaalet om, hvor længe de enkelte Tidsskrift-hæfter skulde ligge fremme paa Læsestuen, om 14 Dage eller en Maaned (længere saa jeg det nodig), kunde dette ligesom andre Detailspørgsmaal maaske bedst overlades til et eventuelt Udvalgs Afgjørelse.

Hermed mener jeg at have sagt saa omtrent, hvad der paa Sagens nuværende Standpunkt kunde siges om den fra min Side, og skal kun tilføje, at jeg selvfølgelig er rede med Raad og Daad, naar det maatte anses ønskeligt til Sagens videre Fremme.

*) Dette er den Lønning, Budet ved Bibliothekets egen Læsesal oppebærer.

— Da Trykkeren af »Herning Avis, Avertissementstidende for Hammerum Herred«, havde vægret sig ved at afgive et Exemplar af Avisen til Provinsarkivet i Viborg, idet han beraabte sig paa, at Avisen ikke var noget Dag- eller Ugeblad, blev der anlagt Sag imod ham, og da han under denne gjorde gjældende, at det var en fast Regel for hans Trykkeris Vedkommende, at dette kun én Gang om Aaret, nemlig i Januar Maaned, indsendte Tryksager til Universitetsbibliotheket, afæskede Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet mig under 7de December 1898 en Erklæring i saa Henseende. Jeg svarede, at Bogtrykkeren havde Ret i sin Paastand. Jeg erindrede ikke, om der eksisterede en bestemt Aftale i saa Henseende, men det havde ikke blot før, men ogsaa efter Udstedelsen af Bekjendtgjørelsen af 10de September 1894 været almindelig Skik mellem Provinsbogtrykkerne, at de kun 1 Gang om Aaret, nemlig i Januar Maaned, indsendte deres Tryksager til Bibliotheket, og dette havde saa meget mindre fundet Anledning til at gjøre Indsigelse herimod, som det jo kun var temmelig smaa Afleveringer, der nu fandt Sted fra denne Kant. Iøvrigt troede jeg, at Forholdet var det samme ved det store kgl. Bibliothek. — Skjønt jeg ikke var opfordret til at udtale mig angaaende Spørgsmaalet, om den i Ministeriets Skrivelse nævnte Avis skulde afleveres til Universitetsbibliotheket eller til Provinsarkivet i Viborg, tillod jeg mig dog at bemærke, at om end Bogtrykkeren vistnok havde den formelle Ret paa sin Side, for saa vidt han kunde støtte sig til (den mindre heldigt formulerede) Bekjendtgjørelse af 10de September 1894 § 1, b, havde det dog i sin Tid ganske afgjort været baade Universitetsbibliothekets og Rigsarkivets Mening, at Blade som det omtalte skulde opbevares i Provinsarkiverne og ikke i Universitetsbibliotheket.

Under 28de December 1898 meddelte Ministeriet mig, at det samme Dag havde tilskrevet Amtmanden over Ringkjøbing Amt, at man efter det i Sagen foreliggende maatte formene, at det omhandlede Blad ikke kunde anses for noget Dag- eller Ugeblad og derfor efter de gjældende Regler ikke kunde fordres afgivet til Provinsarkivet, men — hvis Bogtrykkeren ikke godvillig vilde afgive det til Arkivet, hvor det efter sin Beskaffenhed nærmest hørte hjemme, — skulde afgives til Universitetsbibliotheket, samt at den mod Bogtrykkeren rejste Sag i Overensstemmelse med denne Ministeriets Opfattelse vilde blive foranlediget hævet.

— Arbejdet ved de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for *Finansaaret* 1898—99) indsendtes under 23de Maj 1898 til Ministeriet. Til den alfabetiske Seddelkatalog blev der af Cand. mag. C. Bartholin i *Finansaarets* Løb skrevet 4366 Sedler, hørende til Afdelingerne: Tysklands, Østerrig-Ungarns, Polens, Ruslands og en Del af Tyrkiets Geografi og Topografi, indre Forhold og Historie, i alle 3 Formater, samt største Delen af almindelig Litterærhistorie i 4to. Desuden er der af Bibliothekets eget Personale skrevet Sedler til Afdelingerne: klassisk Filologi (græske Forfattere, Fortsættelse), almindelig Litterærhistorie i Fol., keltiske Sprog, Judaica i 8vo, ligesom ogsaa Afdelingen: fremmed Biografi, der allerede fra ældre Tid af til Dels var udarbejdet paa Sedler, er bleven revideret og suppleret. — I Fagkatalogen indførtes i *Finansaarets* Løb af Cand. mag. Bartholin 6464 Titler. Ord-

ningen af Fagkatalogen udførtes af Underbibliothekarerne Dr. Fridericia og Gjellerup samt mig selv. De Afdelinger, der gjordes færdige, vare: 1) Moral, 2) Finansvæsen, 3) Frankrigs Historie, samt Englands, Nederlandenes og Belgiens Geografi og Topografi, indre Forhold og Historie, og endelig Tysklands almindelige Beskrivelse.

— Et Tab, som vanskeligt vil kunne erstattes, led Bibliotheket, da Underbibliothekar, Dr. J. A. Fridericia den 28de Februar 1899 fratraadte sin Stilling ved Bibliotheket, hvor han med udmærket Dygtighed havde virket i næsten 25 Aar, for at overtage et Professorat i Historie ved Universitetet. Ved Dr. Fridericia's Afgang blev en Underbibliothekarplads ved Bibliotheket ledig, og den 22de Marts 1899 modtog hidtilværende 1ste Assistent, Dr. phil. S. Larsen, kgl. Udnævnelse til denne Plads. Strax efter fandt en almindelig Oprykning Sted mellem Bibliothekets yngre Funktionærer, idet Assistenterne, Dr. phil. D. Andersen, Cand. mag. O. S. Jensen og Cand. mag. Aage Friis af Konsistorium udnævntes henholdsvis til 1ste, 2den og 3die Assistent fra 1ste April at regne, medens hidtilværende extraordinær Medhjælper, Cand. mag. C. Lüttichau udnævntes til Assistent paa Læsesalen i Eftermiddagstimerne. Nogen Tid efter opsagde imidlertid Assistent Lüttichau, der ønskede at gaa over i en anden Virksomhed, sin Plads ved Bibliotheket, og det samme var Tilfældet med den anden Eftermiddags-Assistent, Cand. mag. Raphael Meyer, der havde overtaget et Arbejde i Rom for Carlsberg-Fonden. I Stedet for Cand. mag. Meyer udnævnte saa Konsistorium hidtilværende extraordinær Medhjælper, Cand. mag. Alfred Krarup til Assistent ved Læsesalen om Eftermiddagen fra 1ste September 1899. Som extraordinær Medhjælper antog jeg i April 1899 Cand. mag. Axel Halling.

2. Den botaniske Have i 1899.

(Professor, Dr. Eug. Warming.)

A. *Haven i snævrere Forstand (Gartner Th. Friedrichsen.)*

1. Frilandsanlægget. Ren- og Vedligeholdelsesarbejderne, ligesom den aarlige Reol- og Vintergravning af Kvarterer og Grupper, samt Fornyelse af Navnepinde ere udførte som sædvanlig. Grupper og Rabatter til de fleraarige Kurveblomster ere reolede og Planterne omplantede. Da Jordarbejdet i den milde Vinter 1898—99 næsten uafbrudt kunde fortsættes, blev Kvarteret med de danske Planter omlagt, Bedene reolgravede, Planterne i og Indfatningen om Bedene omplantede og Gangene planerede. Ved at afkorte de 3 nederste Bede og udvide Stenhøjen, som støder op til dem, vandtes Plads paa denne til de Planter, der forlange visse særlige Forhold for at trives; disse tilligemed mindre betydelige Afarter bleve udskudte, saa at de tilbageblevne Arter fik større Plads til at brede sig. I Kvarteret kan nu være 683 Arter, medens der tidligere var 855. Den i forrige Aar begyndte Istandsættelse af Kanten af Søen er fortsat med Lægning af Faskiner og Planering af Skraaningen langsmed Cratægusbuskettet hen til Broen. Rensningen af Jorden paa Observatoriehøjen er fortsat med Udgravning af

fleraarige Ugræsrodder; Højen er tilsaaet med Græs indtil Buskettet med Pinus. I Arboretet er borttaget en Del Dubletter og nogle Efterplantninger ere foretagne.

Paa Vandledningen i det danske Kvarter fornyedes Skydestophanen og en Opstander med Hane paasattes her og i Studiekvarteret. Vandledningsrøret ved den østlige Ende af Væxthuset Nr. 7 repareredes. Asfalten ved Indgangsporten og Tjærebetonen ved Museet er repareret. Træstakittet mellem Haven og det astronomiske Observatorium blev fornyet.

For at Søen ikke skulde overskride sine Bredder, maatte Dampumpen benyttes 114 Gange i 902 Timer, hvorfor der særligt i dette Øjemed maatte fyres under Kjedlerne i 464 Timer.

2. Væxthusene. Planternes Renholdelse, Omplantning m. m. samt Navnepindenes Fornyelse er udført som sædvanlig. Højen i Nr. 8, der er beplantet med Bregner, er omlagt og tilplantet paany. Af større Planter ere 13 omplantede i Ballier. I Nr. 2 blev en Brønd muret ved en af de Søjler, gennem hvilke Nødløbsrenderne fra det underste Glastag ere førte, da disse let blive forstoppede af Kit og Glasstumper. I Vandbeholderen i Nr. 4 sattes en Stophane. Alle Glastagene paa Væxthusene ere eftersete og kittede.

Hanerne paa Varmeapparatet ere slebne, Rør og Pakninger eftersete og fornyede, hvor det var nødvendigt. Damprøret ved Bagvæggen i Nr. 7, 8 og 9 fornyet (64'); Damprørene i Nr. 5 (8') og i Forsøgshuset (13'), Returrøret fra Varmebedet i Nr. 4 og Snesmeltningsrøret i Taget i Nr. 1 ere reparerede. Paa Dampkjedel Nr. 3 fornyedes Prøve- og Vandstandshanerne. 2 Fortætningspotter ere anskaffede. En Gasledning er lagt ind i Fyr- og Maskinkjælderne. Styrtebadet i Bagskuret ved Nr. 2 er flyttet ned ved Siden af Fyrkjælderens, da det tidligere kun kunde benyttes om Sommeren. Den gamle Forvarmer er som Varmevandskjedel lagt ind i Nr. 13, hvor Temperaturen holdes paa 6 á 8°; ved at opvarme den 1 á 2 Gange i Døgnet er det formentlig tilstrækkeligt kun at benytte Damprørene til at opvarme den.

Da en Hovedreparation af Væxthusene iaar skulde have været foretaget, var det nødvendigt, at Om- og Sammenflytning af en Del af Planterne maatte udføres, for at Haandværkerne kunde komme til at arbejde. Dette Arbejde blev dog for en Del spildt, da den store Lockout forhindrede det meste af Reparationen. Kun Akvariet blev færdigt før den 24de Maj, medens Nr. 1 og 5, der omtrent vare halvt færdige, først naaede at blive fuldt færdige de første Dage i Oktober. Nr. 2, paa hvilken der netop var begyndt, blev ikke istandsat eller malet. I Nr. 1 og 5 blev ved begge Indgangspartierne, den faste Beklædning, Vinduerne, Rammerne, Overliggerne dels ændrede, dels fornyede, Dørene og Dørtrinene reparerede, Træværket dækket med Zink. Træbeklædningen paa Jernspærene i Taget var flere Steder løs, idet Skruerne vare bortrustede; den blev fastskruet, hvortil nu benyttedes Messingskruer. Træbeklædningen omkring Lanterne blev repareret. I Nr. 5 fornyedes paa Nordsiden 4 Fodstykker og 4 opretstaaende Poste; begge disse Huse tilligemed Akvariet bleve malede ud- og indvendig.

3. Bygninger. Det aarlige Eftersyn paa Tag og Fag er udført som sædvanlig. I Gartnerboligen indlagdes Gasledning til Kontoret og Frøkamret, samt en Kogegasledning til Gartnerens Køkken. Under Trappetrinet ved Indgangdøren muredes et Fundament, da Trinet stadig sank. Paa Taget fornyedes alle Zinkgraterne, og paa Skorstenen fra Frøkamret sættes en Røghætte. I Medhjælperboligen istandsættes og maledes Værelserne i 2den Undergartners Lejlighed for at overgives ham til fremtidig Vedligeholdelse. 2 Enkeltværelser istandsættes og maledes. Paa Taget fornyedes alle Zinkgrater. Kloaken i Fyrbøderens Gaard opgravedes og istandsættes. I Portnerboligen fornyedes Gulvet, Grunden derunder belagdes med Beton, Værelset istandsættes og maledes tilligemed Køkkenet. Paa Taget fornyedes alle Zinkgrater.

Museet. Lofferne i Læsesalen og i Nr. 12 maledes.

Laboratoriet. Et Værelse i Tagetagen og Væggene paa Trappegangen til Salen ere maalede. I det første Værelse for »Viderekomme« opsættes Glas-skillerum, for at de Studerende ikke skulle forstyrres af de Gjennemgaaende. En ny Gashane i Læsesalen blev opsat.

4. Frø- og Plantebytningen. Fra 55 botaniske Haver og 15 Privatpersoner er modtaget 1959 Portioner Frø, hvoraf de, der kunde bestemmes efter Frøet, ere udsaaede under bestemt Navn. Af de øvrige ere 867 saaede under det modtagne Navn, deriblandt 120 forskjellige Arter samlede i Turkestan af Cand. mag. O. Paulsen (Pamir Expeditionen).

Der er modtaget 57 levende Planter fra 16 Gartnere og Havevenner. Blandt Giverne vare: Apotheker Baagøe (Næstved); Mægler Bartholdi (Brasilien); Cand. mag. Børgesen; Hr. C. Bock (Flensborg); Haven i Calcutta; Hr. Cockayne (Ny Zeeland); Professor Comes (Portici); Professor Dahlerup; Gartner Dalskov; Gartner Deichmann; Grosserer Erichsen; Hr. Thom. Hanbury (Mortola); Fru Sabine Helms (Australien); Blikkenslager Jacobsen; Professor Lagerheim (Stockholm); Kamerare Lindberg (Stockholm); Kammerherre Lüttichau (Tjele); Lærer H. Mortensen; Direktør Nyeland (Vilvorde); Professor Olrik; Kaptain Petersen; Gartner Petersen (Chicago); Cand. mag. O. Paulsen (Turkestan); Cand. mag. Raunkiær; Gartner Ravens (Odense); Direktør O. Rostrup; Dr. Stockfleth; Professor Thielemann og Fru Vogelsang.

Fra Haven er afgivet 4933 Portioner Frø til 83 botaniske Haver og 17 Landbrugsskoler, Seminarier, Gartnere og Studerende. Af Planter ere 93 Exemplarer og 31 Arter Stiklinger afgivne til 1 botanisk Have (München) samt 15 Gartnere og Havevenner.

Foruden til Universitetslærernes Forelæsninger og Examinere samt til den polytekniske og farmaceutiske Lærestalts Botanikundervisning er der af afskaarne Planter til Undervisning afgivet 765 Portioner til 65 Skoler og 13 Manuduktører og Kursus. Til Skolelærerexaminerne ude i Landet er afgivet 20 Portioner. Paa Grund af den tørre Sommer, der dels standsede Planternes Udvikling, dels bevirkede, at Blomsterne afblomstrede meget hurtigt, maatte Udleveringen af afskaarne Planter til Skoler og Manuduktører indskrænkes betydelig.

Ved Indvielsen af det danske Videnskabernes Selskabs nye Bygning leverede Haven Planter til Dekoration af Værelserne.

5. Personalet. Gartner Friedrichsen havde Rejsetilladelse fra den 23de Juni til 15de Juli; Medhjælper Lange var indkaldt til Manøvrerne i September og Oktober; Fyrbøder Søren Jensen samt Arbejdsmændene Rasmus Wenzel og Hans Christensen, der fra 1ste Juni 1874 uafbrudt havde arbejdet i Haven, modtog hver et Gratiale af 100 Kr.

6. Forsøgshaven og Forsøgshuset have været benyttede af Cand. mag. Raunkiær.

7. Adgangskort ere udstedte til 23 Manuduktører og Studerende, til Dels med Adgang til Væxthuse, Stenhøje og Mosen. Til Skoler er udstedt 8 Kort og til at male i Væxthusene og Haven 17 Kort. Af Betalingskort er solgt 1 Familiekort (Nr. 38). (Kortet Nr. 37 er ikke afhentet). Adgangskort til Haven ere af Bibliothekaren udstedte til 9 Botanikere og Amatører, 41 Studiosi magisterii, 181 Stud. med., 81 Stud. pharm., 2 Stud. polyt., 33 Lærere og Manuduktører, 27 Lærerinder, 13 Seminarieelever, 18 Landbohøjskoleelever, 12 Privatister, 23 Haveelskere, 50 Lærerindeelever samt en Del af Kultusministeriets og Universitetets Embedsmænd.

8. Plantebestemmelsesarbejdet i 1899. I det forløbne Aar er der foretaget lidt over 400 Plantebestemmelser ved Cand. mag. Raunkiær, dels af Planter fra Væxthusene, dels af Frilandsplanter. Dansk Kvarter, Studiekvarteret og biologisk Kvarter ere reviderede flere Gange; tillige er Revision foretaget af Stenhøjen ved Dansk Kvarter, Mosen, et- og toaarigt Kvarter, samt endvidere paa Friland: Familierne Primulaceae, Caryophyllaceae (til Dels), Violaceae, Aceraceae og, i Væxthusene, Slægten Ficus. Indsamling og Tørring af Planter til Haveherbariet er fortsat.

B. Museet.

1. Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.

a. Herbarierne.

Følgende Bestemmelsesarbejder ere udførte: Museumsassistent Børgesen har bestemt Museets færingske Ferskvandsalger og revideret Bestemmelserne af Ferskvandsalgerne i Lyngbye's Herbarium; Apothekbestyrer C. Jensen Museets færingske Mosser og Halvmosser; Cand. mag. Jónsson islandske Brun- og Rødalger; Realskolelærer St. Stefansson nogle mindre, islandske Plantesamlinger; Museumsinspektør Kiærskou sidste Sending af brasilianske Myrtaceer og af Rabens brasilianske Herbarium en stor Del Planter, nemlig af Karkryptogamer 8 Familier, af Nøgenfrøede 3, af Frikronbladede 51 og af Helkronede 3 Familier; Dr. Kolderup Rosenvinge nogle Arter Havalger i det danske Herbarium; Cand. mag. Kruuse de af ham samlede grønlandske Fanerogamer; Cand. mag. Ostfeld har i det danske Herbarium revideret Familierne Gramineae, Hydrocharitaceae, Iridaceae og Slægten Alektorolophus. Af samme er endvidere afsluttet Revisionen af Carex-Slægten i det arktiske Herbarium og tillige foretaget spredte Bestemmelser i dette saavel som i det danske Herbarium. Cand. mag. Schmidt

har fuldendt Bestemmelsen af de danske blaagrønne Alger. Følgende udenlandske Botanikere have revideret Bestemmelserne eller bestemt nogle af Museets Planter, nemlig Professor Chodat i Genève Polygalaceer, Dr. Gilg i Berlin Marcgraviaceae og Slægterne Strychnos og Trachylobium, Dr. Graebner i Berlin Slægten Viburnum, Professor Hallier i Hamborg Convolvulaceae, Professor Kamienski i Odessa Slægten Utricularia og Professor Urban i Berlin Araliaceae.

Konservatorarbejder: De af Cand. mag. Schmidt bestemte danske blaagrønne Alger ere bragte i endelig Orden; ligeledes Generalherbariets Eriocaulaceer, Halvdelen af Polygalaceerne og en Del af Brunalgerne. Orkideerne ere ordnede artsvis og Generalherbariets samt Dansk Herbars Likhener ere bragte i en foreløbig Ordning inden kritisk Revision af Bestemmelserne. Den endelige Ordning af det danske Herbarium er tilendebragt for Gramineernes, Hydrocharitaceernes og Iridaceernes Vedkommende. I alle Herbarierne er der foretaget Interkalation af et meget betydeligt nyt Materiale (deriblandt i det arktiske Herbarium en stor Samling af færingske Planter), som i Forvejen var bleven optalt, fremlagt til Opklæbning og opklæbet. 21 Familier eller Slægter ere gjorte færdige til Udlaan, og 12 tidligere udlaante og igjen modtagne ere gennemgaaede og interkalerede. Bestemmelseslister ere indførte i Protokollerne. 8542 Planter ere opklæbde i Aarets Løb.

b. Tørsamlingen.

Konservatorarbejder: De betydelige Samlinger af Frugter og Frø fra Australien og Bombay, skænkede henholdsvis af Fru Helms og Pastor Breitung, ere opstillede i Glas og interkalerede.

c. Spiritussamlingen.

Konservatorarbejder: Interkalation af nyt Materiale.

2. Benyttelse af Museets Samlinger.

Udlaan har fundet Sted til følgende 10 udenlandske Botanikere: Professor, Dr. Toni i Padova, Professor Engler i Berlin, Professor Th. Fries i Upsala, Professor Hallier i Hamborg, Dr. Heimerl i Wien, Rentier Heydrich i Wiesbaden, Professor Janczewski i Krakau, Professor Niedenzu i Braunsberg, Professor Urban og Dr. Warburg i Berlin, samt til 10 udenlandske Botanikere og 1 Zoolog.

Museet har havt Besøg af følgende Udlændinge: Professor Chodat fra Genève, Dr. Erikson fra Karlskrona, Bibliothekar W. P. Hutter fra Washington og Professor Molisch fra Prag. Foruden af Direktøren, Havens, Museets og Bibliothekets Funktionærer har Museet i Aarets Løb haft 467 Studiebesege af 6 Personer.

3. Udsending af Dubletter fra Museet.

Kun 1 Samling Dubletter er udsendt, nemlig til Rentier Heydrich i Wiesbaden.

4. *Museets Forøgelser.*

Museet har modtaget adskillige Forøgelser, af hvilke særlig fremhæves: 319 Arter danske og 1589 Arter europæiske Planter af afdøde Overlæge Gads Herbarium, fra den botaniske Forening i Kjøbenhavn.; 449 Arter, for største Delen Alger, fra Vestindien, de kanariske og azoriske Øer, Europa og Australien fra Museumsassistent Børgesen; 240 islandske Alger, Svampe, Laver, Mosser og Karplanter fra Cand. phil. Davidsson; 250 Arter kanadiske Laver fra Pastor Deichmann-Branth; 3173 Arter europæiske og danske Karplanter og Kryptogamer fra afdøde Cand. pharm. Gelert; 477 Arter islandske Karplanter og Alger fra Professor Grønlund; 416 bornholmske, norske og svenske Laver fra Dr. Hellbom i Ørebro; 142 Arter fra Turkestan og 178 fra Kola og Lapland fra Helsingfors's botaniske Museum; 142 nordamerikanske Karplanter fra Kandidat Th. Holm i Washington; 127 Arter Karplanter fra Jowa fra Professor Pammel i Ames, Ia.; 112 Prøver af Frugter og Frø etc. (Pamir-Exped.) fra Cand. mag. O. Paulsen; 175 Arter enkimbladede Planter i Spiritus fra Cand. mag. Raunkiær og 159 Arter nordamerikanske Planter fra The United States National Museum i Washington. Endvidere er modtaget Gaver fra Cand. pharm. Assens, Berlins botaniske Museum, Direktør Borek, Pastor Breitung, Professor Farlow (Cambridge Mass.), botanisk Gartner Friederichsen, Stud. pharm. A. Hansen, Hr. Carl E. E. Hansen, Botanisk Gartner Olav Hansen paa St. Croix, Gartner Hauschild, Premierlieutnant Heiberg-Jürgensen, Fru Helms, Stud. mag. Hutzen-Petersen, Dr. Jespersen, Justitsraad Juul, Dr. Kolderup Rosenvinge, Professor J. Lassen, Dr. Lindberg i Stockholm, Kammerherre Lüttichau, Lunds botaniske Forening, Cand. jur. Lundbye, Montpellier's botaniske Institut (Flahault), Adjunkt Mortensen i Viborg, Cand. mag. Ostenfeld, Stud. mag. M. Pedersen, Lærer S. Petersen, Dr. V. A. Poulsen, Docent Rützou, Adjunkt Thoroddsen, Havebrugskandidat Trier, Professor Warming og Zoologisk Museum.

Af Exsiccatsamlinger er fra Wiener-Universitetets Museum modtaget Flora exsiccata Austro-Hungarica Cmt. 27—32. Endvidere er købt Kneuckers Carices exsiccatae 4—5 Lief. og Collins, Holden et Setchell: Phycotheca boreali-americana Fasc. 7—12 og Fasc. A.

Herbarierne ere saaledes i Aarets Løb blevne forøgede med 7832, Exsiccatsamlingerne med 1281, Spiritussamlingen med 323 og Tørsamlingen med 219 Numre. Endelig er Museets Haandbibliothek blevet forøget med Fortsættelser af Rabenhorsts Kryptogamenflora, Engler u. Prantl.: Die natürl. Pflanzenfamilien og Hooker: Icones plantarum.

5. *Museets Personale.*

Foruden Inspektør Kiærskou fungerer Cand. mag. F. Børgesen som Assistent, og Cand. mag. Ostenfeld har overtaget den kritiske Revision og Ordning af det danske Herbarium, som var overtaget af Cand. mag. Gelert. Ved dennes altfor tidlige Død led den danske Botanik et stort Tab; han havde et usædvanlig skarpt Blik for Formerne og var dertil et overordentlig elskværdigt Menneske.

C. Bibliotheket.

Bibliotheket har været aabent 133 Dage. Læsestuen har været besøgt af 628 Personer, og Udlaan har fundet Sted til 658 Personer, som laante 1386 Værker i 1535 Bind. Desuden har Bibliotheket været benyttet daglig af Museets og Havens Funktionærer.

Bibliotheket har modtaget 97 Tidsskrifter, hvoraf 24 ere Gaver, og 400 andre Værker (45 Fortsættelser), hvoraf 134 ere Gaver. Ca. 150 Skrifter ere kjøbt af Professor Langes efterladte Bogsamling. Blandt Giverne maa særlig fremhæves Professor Lütken, som har tilladt Bibliotheket uden Vederlag at udtage af hans Bogsamling de botaniske Værker, som man havde Brug for. Giverne vare forøvrigt: Universitetet, Zoologisk Museum, Videnskabernes Selskab, Landhusholdningsselskabet, Kommissionerne for Danmarks geologiske Undersøgelse og for Grønlands Undersøgelse, Meteorologisk Institut, Carlsberg-Laboratoriets Bestyrelse, Botanisk Forening, Naturhistorisk Forening, Redaktionerne af Gartnertidende og af Ugeskrift for Landmænd, Lunds Universitetsbibliothek, den kejs. botaniske Have i St. Petersborg, Akademie der Wissenschaften i München, Universitetets Museum i Wien, British Museum i London, Koloniministeriet i Paris, Jowa Academy, Botanical Laboratory of the State University i Jowa, University of Toronto, Canada, University of Pennsylvania, Museo nacional i Montevideo, Museo de historia natural de Valparaiso, Government printing, India, Direktøren for den botaniske Have paa Jamaica (W. Fawcett), Cand. mag. F. Børgesen, Cand. pharm. K. Friderichsen, Højer, Hr. M. Gandoger i Arras, Professor A. Gravis i Liège, Dr. H. Hallier (Hamborg), Cand. mag. N. Hartz, Hr. Th. Holm (Brookland ved Washington), Cand. mag. Hj. Jensen, Lektor W. Johannsen, Cand. mag. H. Jonsson, Professor G. Karsten (Bonn), Gartnermedhjælper Axel Lange, Assistenterne A. Klöcker og K. Schjønning, Professor F. Niedenzu (Braunsberg), Dr. O. Nordstedt (Lund), Cand. mag. C. Ostenfeld, Cand. mag. O. Paulsen, Cand. mag. C. Raunkiær, Lektor E. Rostrup, Assistent G. Sarauw, Cand. mag. Johs. Schmidt, Professor E. Warming, Cand. mag. Fr. Weis og Cand. polyt. E. Østrup. — 83 Bøger ere blevne indbundne eller stift hæftede.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 6 Billeder, af hvilke 3 ere skænkede af Underbibliothekar Vahl, Professorinde Lange og Professor Warming.

Katalogskrivningsarbejderne ere fortsatte af Museumsinspektøren. Katalogsedler ere skrevne over Monografier af 66 Familier af Dikotyledonernes Klasse og af Miscellanea 179 Værker.

Samlingen af fotografiske Vegetationsbilleder er bleven forøget ved Kjøb og ved Gaver fra Cand. mag. Børgesen, Professor Warming, Dr. phil. Wesenberg Lund, Forstassessor Metzger, Professor Chodat, Fru Helms, Professor C. V. Prytz, Læge R. Bentzen i Grønland og Cand. mag. Mentz.

D. Benyttelse af Museets og Laboratoriets Lokaler.

Herom gjælder i Almindelighed det samme som ifjor. Laboratoriets Lokaler have været benyttede af Dr. V. A. Poulsen, Cand. mag. Mentz, Assistent Børgesen, Cand. mag. C. Ostenfeld, samt 7 yngre Studerende,

deriblandt 2 Kvinder. Den Botaniske Tegneundervisning benyttedes i 1ste Halvaar af 7 Studerende, i det 2det ligeledes af 7, for største Delen andre end i 1ste. Det ene Assistentværelse paa Loftet blev overdraget Cand. mag. Raunkjær.

E. Videnskabelige Arbejder.

Professor Warming publicerede 5te Afhandling om Podostemaceae, hvortil Havens Samlinger var det væsentligste Materiale. Cand. mag. Raunkjær udgav 1ste Bd. af et stort Arbejde: de danske Blomsterplanters Naturhistorie, til hvis Udarbejdelse bl. a. Havens levende Samlinger og Forsøgs-kvarteret have været anvendte. Af andre Publikationer kan nævnes: Johs. Schmidt, Danmarks blaagrønne Alger, I., efter Museet Samlinger (Botan. Tidskr.); V. A. Poulsen, En ny Hymenolichen fra Java (Videnskab-Meddel.); F. Børgesen, Ferskvandsalger fra Island, og C. Ostenfeld, Fanerogamer og Karkryptogamer fra Færøerne (begge i Botan. Tidsskr.).

F. Anden videnskabelig Virksomhed, knyttet til Haven og dens Funktionærer.

Biologisk Kursus for naturhistoriske Studerende. Der afholdtes i Sommeren 1899 2 zoologisk-botaniske Kursus i Frederikshavn under Ledelse af Dr. L. Kolderup Rosenvinge og Dr. Th. Mortensen, henholdsvis fra 26de Juni—10de Juli og fra 17de—31te Juli, hvert med 6 Deltagere, hvoraf 2 i det ene Hold vare Naturhistorielærerinder, der forøvrigt ogsaa havde deltagelse i Universitetets Undervisning. Der foretoges som sædvanlig daglige Ekursioner til Havnen eller den nærmeste Omegn, sjældnere længere Ture f. Ex. til Hirtsholmene, og ved Mikroskopet bleve de vigtigste Typer af Hav-alger og vegetabiliske Planton-organismer gennemgaaede. Efter Professor Lütkens Afgang fra Universitetet forestaa den botaniske og den zoologiske Professor i Fællesskab Ordningen af dette Kursus, idet den sidstnævnte er Forretningsfører, hvormod Ministeriet har approberet en Forretningsgang.

En Ekursion til Fanø, Blaavand, Herning og Silkeborg foretoges i Juli Maaned under Ledelse af Professor Warming med Assistance af Cand. mag. Ostenfeld; 19 Studenter og en Del Kandidater og 3 Lærerinder deltog i Ekursionen, der varede ialt 6 Dage.

En Studerende fik Tilladelse til at botanisere i Alindelille Skov.

Det zoologiske Museum i 1899.

Første Afdeling.

(Professor, Dr. Hector Jungersen.)

I. Professor Lütken var af Sygdom hindret i at arbejde, og med Udgangen af August fratraadte han sin Stilling som Professor og ved Museet; til dette sidste havde han da været knyttet i 48 Aar, idet han i 1851 blev ansat som Assistent ved det daværende Universitetsmuseum. Museet som

Helhed og særlig dets 1ste Afdeling, hvis Styrelse han overtog 9de Decbr. 1882, skylder hans store Flid og Arbejdskraft og hans aldrig svigtende Interesse gennem disse mange Aar overordentlig meget.

Som hans Efterfølger overtog Dr. phil. Hector F. E. Jungersen Afdelingens Bestyrelse fra 1ste September.

Viceinspektør Winge har: 1. ført Afdelingens Dagbøger, 2. indordnet en større Mængde Skeletter af Fugle og Pattedyr, i løse Knogler, 3. gennemgaaet nye store Indsamlinger af Knogler fra forhistorisk Tid, skænkede af Nationalmuseet, især fra Stenalderens-Kjökkenmøddingen ved Ertebølle og fra Jernalderens-Fundet ved Vejleby, Lolland, 4. fortsat Gjennemgangen af Professor Jap. Steenstrups Samlinger af (hidtil ubestemte) Knogler fra Stenalderens Kjökkenmøddinger og 5. paabegyndt den endelige Ordning af Museets Samling af forhistoriske danske Fugle og Pattedyr. Offentliggjort er: Aarsberetningen om danske Fugle i 1898, Vidensk.-Medd. Naturhist. Forening for 1899, og en Afhandling: Om nogle Pattedyr i Danmark, i samme Tidsskrift. Færdigt i Haandskrift er Afsnittet om Hvirveldyr til et Fællesarbejde om Stenalderens Kjökkenmøddinger i Danmark.

Cand. mag. Ad. Jensen har afsluttet Gjennemgangen, Ordningen og Katalogiseringen af Slangerne samt bestemt de indkomne Samlinger af Fiske. Offentliggjorte ere to mindre Afhandlinger, der støtte sig paa Afdelingens Samlinger: Om Slimaalens Æg og Om Lagoa Santa Egnens Slinger, begge i Vidensk. Medd. Naturhist. Forening for 1900.

Cand. phil. K. C. Andersen har fuldført Gjennemgangen af Skind-Samlingen af Skrigefugle, gennemgaaet Tyran-Gruppen og paabegyndt en Katalogisering af de danske Fugle.

II. Af Museets Tilvæxt maa særlig fremhæves Udbyttet af Lieutenant Amdrups's Rejse til Grønlands Østkyst, til Egnen om Angmagsalik og nordligere; Indsamlingerne varetoges af Cand. med. Knud Poulsen; ialt hjembragtes omtrent 80 Numre, af 3 Arter Pattedyr, 12 Arter Fugle og 9 Arter Fiske. Paa Rejse til Øst-Island med »Diana« tilvejebragte Stud. mag. R. Hørring en særdeles smuk Samling Fugle-Skind og Fugle i Spiritus, dels voxne, dels Unger og Fostre, ialt 109 Numre af 28 Arter, ligeledes enkelte Pattedyr og 19 Arter Fiske. En mindre Samling Fiske og enkelte Fugle og Pattedyr, tilvejebragt af Stud. mag. Morten Pedersen, modtoges fra Kommissionen for Grønlands Undersøgelse. Ved Færøerne indsamlede Dr. phil. Th. Mortensen en Del Fiske. Fra Nationalmuseet er igjen modtaget store Mængder af Knogler, især af Husdyr, fra Jernalderens-Fundene ved Vejleby, og paa Sejerø, ligeledes Knogler fra enkelte andre Fund. En længe følt Mangel i Museets Hval-Samling blev afhjulpen ved Strandingen af den sjældne *Mesoplodon bidens* ved Klitmøller den 20de December; Museet købte den, og Skind, Skelet og alle Indvolde opbevares. Fra Zoologisk Have er modtaget følgende i Haven døde Dyr: 22 Pattedyr: *Paradoxurus niger*, 2 Stk.. *Didelphys virginiana*, *Lagostomus trichodactylus* pull., *Herpestes fasciatus*, *Cercopithecus petaurista* pull., *Trichurus vulpinus*, *Macacus cynomolgus* var *alba*, *Macacus sinicus*, *Felis pardalis*, *Cervus sika*, *Ateles ater*, *Cebus* sp., *Felis tigris*, voksen og nyfødt, *Sciurus æstuans*, *Hypsiprymnus cuniculus*, *Herpestes* sp. juv., *Midas rosalia*, voksen og 2 Fostre, *Erinaceus* sp.; 16 Fugle:

Hemipodius fasciatus (?), *Goura coronata*, *Chauna chavaria*, *Cygnus atratus*, *Grus leucogeranus*, *Ciconia maguari*, *Lamprotornis aenea*, *Polyborus tharus*, *Tyrannid. sp.*, *Pastor tristis*, *Cittocincla tricolor*, *Bubo maculosus*, *Hyphantornis textor*, *Falco sacer*, *Pavo muticus*, *Perdicula asiatica*; 2 Krybdyr: *Boa madagascariensis*, *Zamenis mucosus*. Af de Fugle, der ere indsendte fra Fyrene, ere 59 benyttede paa Museet.

Gaver ere endvidere modtagne fra: Elev Stephensen (Foster af *Ægialitis hiaticula*), Cand. phil. K. Andersen (Hovedskal af *Trichechus rosmarus* fra Færøerne), Cand. polyt. O. Friis (*Colymbus septentrionalis*), Konservator Scheel (to Kroppe af *Mus rattus* fra Christianshavn, to Stk. *Mustela vulgaris*, Unger af *Sorex vulgaris* o. a.), Fiskerikonsulent Feddersen (en særdeles værdifuld Samling danske Ferskvandsfiske, deriblandt *Cottus poecilopus*), Distriktslæge Jørgensen (*Loxia leucoptera*, ny for Færøerne, og et større Foster af *Globiceps melas*), Konsul Havsteen (*Agonus cataphractus* fra Island), Particulier Chr. Larsen (*Tropidonotus natrix*), Hr. N. Willandsen (Hovedskaller af *Hippopotamus amphibius*, *Phacochoerus æliani* og *Camelopardalis giraffa* fra Syd-Afrika), Museet paa Koldinghus (en Overarm af *Pandion haliaëtus* og to Hovedskaller af *Tursiops tursio*, alt jordfundet ved Kolding), Gartner Hauschild (adskillige Krybdyr, Fugle og Pattedyr fra Ny-Holland, deriblandt flere sjældne), Dr. O. Helms (Skind af *Colymbus glacialis* var. *adamsii* og *Dolichonyx oryzivorus*, begge fra Grønland og nye for den grønlandske Fauna), Adjunkt Mortensen (*Mus decumanus* var. *isabellina*), Dr. Th. N. Krabbe (Skind af *Larus canus* ad. & juv., *Coccyzus erythrophthalmus*, *Falco gyrfalco* var. *labradorus*, *Dendroeca coerulescens* juv., alle som nye for Grønlands Fauna), Kaptain P. Christiansen (*Chimæra monstrosa*, 2 Stk. fra Island), Professor Jungersen (*Petromyzon concolor*, 3 Stk., og nogle danske Fiske), Oberstinde Thestrup (*Platycephalus æmmonotus*), S. Sørensen (*Chimæra monstrosa* fra Skagen), Kolonibestyrer R. Müller (nogle Gjenstande fra Grønland, deriblandt et Skind af *Larus kumlieni* juv. ny for Grønlands Fauna, og en Tand af *Physeter macrocephalus*), Dr. Fløystrup (*Loxia curvirostris*, *Estrela phoenicotis*), Hr. Sigmund Müller (den sjældne *Porzana pygmaea*, fra Kvistgaard, og en *Gallinula chloropus*), Cand. mag. C. Ostenfeld (Fiske-Yngel fra Atlanterhavet), Dr. phil. Th. Mortensen (Fiske fra Ringkjøbing), Frk. Wilsbeck (et vanskabt Høns-Eg), Kjøbmand Brandorff (en Snog), Apotheker Teilman-Friis (*Mullus surmuletus* fra Limfjorden), Cand. pharm. Jørgensen (*Motella cimbria* fra Saltholmen), Pastor Thomsen (*Labrax lupus* fra Limfjorden), Premierlieutenant i Marinen H. Kiær (en Samling Grindøhvalsfostre fra Midvaag), Cand. polyt. Guldberg (*Felis domestica* pull, monstr.), Kandidat Erland Nordenskiöld (Hud og Gjødning af det uddøde *Grypotherium darwini* fra en Hule i Patagonien), Overlærer Riis (*Mustela erminea*), Fisker J. Møller (*Callionymus lyra*), Museets 2den Afdeling (nogle nordamerikanske Krybdyr og Padder), Cand. mag. B. Sæmundsson (nogle islandske Fiske), Kommuelærer J. Fr. Jensen (*Vesperugo pipistrellus* fra Odense), Skovrider E. Svendsen (*Anas boschas* var.), Pastor Sørensen (en Del grønlandske Fiske og et Foster af Rensdyr), Hr. A. Wollbæk (*Gadus argenteus* fra Norge), Statsgeolog Jessen (nogle jordfundne Knogler), Fru Krøger (*Tænioptera irupero*, død i Fangenskab), Fisker Chr.

Lundholm (Zeus faber fra Skagen), Dr. phil. C. G. Johs. Petersen (*Scyllium canicula*), Murerformand Fagerlund (*Macacus sinicus*), Fiskehandler C. A. Møller og Stud. mag. Koefoed (Zeus faber fra Skagen), Dr. phil. K. J. V. Steenstrup (nogle Rensdyrknogler fra Julianehaab), Cand. polyt. Milthers (Underkjaebe af *Canis lupus* funden dybt i en Mose ved Birkerød), Frk. Lunn (Rede af *Orthotomus sutorius*), Cand. mag. A. C. Johansen (nogle danske Fiske), Cand. mag. Chr. Levinsen (en Lax).

Lærer S. Niclassen har skænket Museet sine omhyggelig førte Dagbøger over Fuglene paa Myggenæs, Færøerne.

Ved Bytte og Kjøb er fremdeles tilkommet: Mus *decumanus*, to brune og en var. *alba*, fangede i Kjøbenhavn; nogle sjældnere Krybdyr og Padder, tilbyttede fra Dr. Fr. Werner; Hovedskal af *Macacus erythræus* med Misdannelse i Tandsættet; to Slanger og en *Dasyprocta* fra Peru; en *Geotria chilensis* fra Ny Zeeland; *Sula bassana* fra Skagen; Skind af *Hymenolæmus malacorhynchus* fra Ny Zeeland; et Skind af *Trichechus rosmarus* (bestemt til Bortbytning); et Skelet af Rangifer *tarandus*; en Del danske mosefundne Levninger af Vildsvin, Kron dyr, Elsdyr og Rensdyr; en lille Samling nordiske Fiske og et Par danske Smaapattedyr o. a.; en Bastard mellem Karpe og Karudse; en stor *Tropidonotus natrrix*; en *Cercopithecus patas*; en Zeus faber fra Vangsaas; Skelet af *Bos caffer*; en Anser *cinereus*; nogle sjældnere Krybdyr og Fiske, tilbyttede fra Museet i Wien; en *Carelophus ascanii* fra Myggenæs.

III. Opstillet er i Pattedyr-Samlingen: 2 udstoppede; 8 i Spiritus; 1 Skelet (*Bos caffer*); 12 Hovedkaller; i den palæontologiske Afdeling Haar og Gjødning af *Grypothorium darwinii*.

Af Fugle er der i den danske Samling opstillet 2 udstoppede, i den almindelige Samling 2; i Spiritus 18 Fostre eller smaa Unger, alle i den danske og den grønlandske Samling; 2 Reder.

Af Krybdyr er opstillet i Spiritus 84 Numre, overvejende Slanger, og 1 Skelet.

Af Padder: 4 i Spiritus.

Af Fiske: i den danske Samling 14, i den grønlandske 1, i den udenlandske 9 Numre, alle i Spiritus.

IV. Paa Museets Aabningsdage har det været besøgt af 51601 Personer. Af Adgangskort til Studerende, Lærere og Kunstnere er udstedt 61. Desuden have Afdelingernes Samlinger været benyttede af følgende Ud-lændinge: Mr. Oldfield Thomas, Dr. Forsyth Major og Kandidat Erland Nordenskiöld.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Museumsinspektør Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Museumsinspektør, Dr. Meinert.)

I. Insekterne.

A. Generalsamlingen. 1) Præpareringen og Opstillingen fortsat med Ptinidæ (Bostrichidæ) (1 Skuffe-Løvendal). 2) Præpareringen og Opstillingen fra Begyndelsen af Tægerne (Hemiptera) indtil Carpocoris (9 Skuffer-Løvendal).

B. Den danske Samling. 1) Bearbejdelsen af Proctotrupidæ er afsluttet; af Pteromalidæ og Braconidæ er den fortsat; 6 Kasser opstillede (Schlick). 2) Opstillingen af de danske Cicader, som begyndte forrige Aar med 2 Kasser, er dette Aar afsluttet (6 Kasser-Løvendal).

II. Edderkopperne.

A. Generalsamlingen. Gonyleptiderne fra Museet i Göttingen ere bestemte (de fleste Arter vare nye. Dr. W. Sørensen).

III. Krebsdyrene.

A. Generalsamlingen. 1) Opstillede ere: a) Norske Isopoder, modtagne af Professor G. O. Sars; b) en meget stor Samling af anomure og brachyure Dekapoder fra Pariser Museet; c) en Række Dekapoder fra Indian-Museum i Calcutta; d) en lang Række exotiske af Stebbing bestemte Amphipoder; samt e) nogle Dekapoder fra Ihering i Brasilien. 2) Udskilte ere: a) Arthropoderne fra Amdrups Expedition til Østgrønland og b) fra Dr. Mortensens Indsamlinger ved Færøerne. 3) Fortsat Bestemmelsen og Katalogiseringen af det store Ingolf-Materiale af Krebsdyr i Forbindelse med det meget rigelige Materiale, som havest paa Museet fra mange, ældre, flittige Samlere fra Grønland og de nordlige Have (Kladden til Texten i Publikationerne er til Dels udarbejdet).

B. Den danske Samling. De til Professor G. O. Sars laante og af ham bestemte Isopoder ere opstillede.

De under Krebsdyrene anførte Arbejder ere udførte af Dr. H. J. Hansen.

IV. Mikroskopisk Præparat-Samling.

Samlingen er forøget med 80 Præparater, deraf de 54 med Copepoder fra Stud. mag. Søren Jensen og de med Ascomysider fra Professor Giesbrecht i Napoli og 20 fra Professor G. O. Sars.

Af *Gaver og Forøgelser* fremhæves: 1) Fra den anden Pamirexpedition, Premierlieutenant Olufsen, har Afdelingen modtaget en stor Mængde forskellige Arthropoder, særlig Biller og Edderkopper (ogsaa Solpuger) i 191 Rørglas. 2) Frk. E. Drewsen har ved at forære Museet den af Faderen efterladte betydelige Samling danske Sommerfugle kompletteret den af den gamle Fader, Hr. Chr. Drewsen, i sin Tid givne saa store og betydningsfulde Gave af Insekter. 3) I lige Maade har Frk. Strøm ladet Afdelingen udtage af Faderens, den bekendte danske Lepidopterologs, Samling de Arter og

Stykker, som havde særlig Interesse for dets Samling. 4) Plantageejer F. A. Møller i Tukvar i Darjeeling har foræret Museet en meget betydelig Mængde Sommerfugle, Macrolepidoptera, tæt sammenpakkede i 11 større Kasser. 5) Af D'Hrr. Staudinger og Bang-Haas i Blasewitz er kjøbt en udvalgt Samling Macrolepidoptera, 87 Arter. 6) Fru Rudolf-Helms i Brisbane har skænket en større Samling forskellige Insekter, deriblandt en Del bestemte, store Sommerfugle. 7) Dr. Laske fra Hamborg har ved sin Nærværelse her paa Museet givet Museet en stor Mængde Biller (126 Arter), navnlig Skjoldbiller, indsamlede af ham selv i Brasilien, og for en stor Del bestemte. 8) Stud. mag. Søren Jensen har afgivet til Museet en stor Mængde, 88 Arter, Billelarver, deraf 36 Dytisc.-Larver og blandt dem en Larve til *Noterus crassicornis*. Ligeledes har han afgivet en meget stor Mængde danske Muslingekrebs, Ostracoder (139 Rørglas) og Vandlopper, Copepoder, (67 Rørglas), som danne det væsentlige Materiale til hans af Universitetet belønnede Prisskrift over disse Dyr. 9) Fra L. O. Howard, Entomologist, i Washington er modtaget den overordentligt interessante Melleform Amphizoa, 2 Arter, Imagines (3 Stkr.) og Larver (5 Stkr.). 10) Professor W. Tompson i Dundee har givet en meget stor Samling Termiter (40 Arter i 84 Tuber). 11) Fra Professor Bouvier i Paris er modtaget en Mængde Krabber og Pagurer (59 Arter, hvoraf 50 nye for Afdelingen). 12) Fra den østgrønlandske Expedition, Premierlieutenant Amdrup, er modtaget en stor Mængde Krebsdyr (24 Glas). 13) Indian Museum i Calcutta har sendt i Bytning 24 Krabber. 14) Gartner Hauschild har gjentagne Gange givet Afdelingen forskellige Arthropoder, navnlig Edderkopper og Tusindben fra Victoria i Ny-Holland. 15) Dr. Mortensen har givet mange Krebsdyr og Pycnogonider, indsamlede af ham ved Færøerne (24 Glas). 16) Fra Professor Ihering i Brasilien er modtaget nogle Ferskvandskrabber. 17) Distriktslæge F. Jørgensen i Trangisvaag paa Færøerne har givet 2 Pulverglas og 5 mindre Glas med Krebsdyr fra disse Øer. 18) Studiesamlingen, Professor Jungersen, har afgivet en Del interessante Krebsdyr, særlig af Slægten *Cyamus*. 19) Lærer Jensen-Haarup har givet en Vandkjerlarve (*Ochthebius* sp.), ny for Samlingen. 20) Kandidat Schlick har foræret Museet den ægte Larve til *Crypticus quisquilius*. 21) Vor lille Samling af Ravinsekter er forøget med 6 Stykker Rav med indesluttede Insekter fra Vestkysten af Jylland. 22) Mindre Gaver skylder Museet D'Hrr. Kolonibestyrer R. Müller i Holstensborg; Willadsen fra Limpope i Syd-Afrika, N. f. Transvaal; Lærer K. Kristensen i Hesselballe; Cand. mag. Adolf Jensen; Kandidat Schlick; Konservator Løvendal; Stud. mag. Hutzen-Pedersen. I Bytning har Afdelingen afgivet til L. O. Howard i Washington 7 Arter af Dytisc.-Larver; til Professor Bouvier 63 Arter nordiske Krebsdyr; til Professor W. Thompson 21 Arter Bænkebidere (*Oniscer*) og nogle Sphæroneller; til H. Suter i Ny-Zeeland nogle faa Arter af ham selv tagne, men af Brady bestemte Muslingekrebs; til Dr. Laskei Hamborg en Del Dubletter af Biller.

Af fremmede Videnskabsmænd har Afdelingen i 1899 staaet i Forbindelse med the Rever. Stebbing i England, Professor G. O. Sars i Christiania, Professor Bouvier i Paris, Professor Giesbrecht og Professor Paul

Mayer i Napoli, Hr. Colman i Dundee, Mr. Leske og Mr. de Joannis i Paris, Mr. Brady i England og Dr. Jägerskiöld i Upsala.

De Moltkeske Afdelinger.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Hector Jungersen.)

I Foraarshalvaaret 1899 varetoges Samlingernes Bestyrelse under Professor, Dr. Lützens Sygdom af Docent, Dr. H. Jungersen. Forelæsningerne om almindelig Zoologi for de lægevidenskabelige og yngre naturhistoriske Studerende holdtes med Ministeriets Bemyndigelse af Dr. H. Jungersen, som læste over Hvirveldyrene (Fugle, Krybdyr, Padder og Fiske) og i Kollokvier gennemgik Afsnit af de lavere Dyr (Annulater, Arthropoder). I Efteraarshalvaaret har Dr. Jungersen, efter at have tiltraadt Embedet som Professor zoologiæ fra 1ste September, holdt Forelæsninger over almindelig Zoologi for de lægevidenskabelige og yngre naturhistoriske Studerende og deri gennemgaaet Protozoer, Grundtræk af Metazoernes Udvikling og Forplantning m. m., Coelenterater, Echinodermer, Platoder, Nematoder, Annulater og af Arthropoder, Crustaceer og Arachnider; desuden i særlige Forelæsninger og Kollokvier for videregaaende naturhistoriske Studerende gennemgaaet udvalgte Afsnit af Hvirveldyrene (Monotremes, Marsupialier, Edentater, Sirenia).

Studiesamlingen har i Foraarshalvaaret været benyttet af 21 naturhistoriske Studerende og 94 yngre, især medicinske, Studerende. Vejledning ydedes af Dr. Jungersen og Cand. mag. Ad. Jensen; i Efteraarshalvaaret var Antallet af Studerende, som benyttede Samlingerne, resp. 17 og 96, og Vejledning gaves foruden af den nuværende Bestyrer af Cand. mag. Ad. Jensen og af Cand. mag. W. Lundbeck.

Auditoriet benyttedes foruden til de ovennævnte Forelæsninger af Docent, Dr. R. Bergh, der i Foraarshalvaaret læste over almindelig Udviklingshistorie, i Efteraarshalvaaret over moderne Arvelighedstheorier; fremdeles i Efteraarshalvaaret af Professor Jungersen til Forelæsninger for polytekniske Studerende. Endvidere have Lokalerne og Undervisningssamlingerne været benyttede af Dr. W. Sørensen til Statens etaarige Lærerkursus og Feriekursus for Lærere.

Det biologiske Kursus afholdtes i Frederikshavn med 2 Hold af Studerende, under Vejledning af Docent, Dr. Kolderup Rosenvinge (den botaniske Undervisning) og af Dr. Th. Mortensen (den zoologiske); 1ste Hold, 26de Juni—10de Juli, bestod af 6 Deltagere (Studd. mag. Carl Christensen, Einar Koefoed, Henning Petersen, Carl With og Frøknerne A. Seidelin og Fr. Olesen); 2det Hold, 17de Juli—31te Juli, af 7 Deltagere (Studd. mag. M. Vahl, A. Otterstrøm, P. A. Andersen, V. Nielsen, Joh. Repstock, K. Simonsen og P. Obel). De vigtigste Typer af den paa denne Lokalitet frødige marine Dyreverden, saavel Bund- og littorale Former som Planktonformer, skaffedes til Veje og blev gennemgaaede, til Dels benyttede til

Bestemmelsesøvelser; nogle dels større, dels mere almindelig forekommende og derfor i større Tal indsamlede Typer af forskjellige Klasser blev mere indgaaende studerede.

I Sommermaanederne Juni—August have 5 naturhistoriske Studerende havt Arbejdsplads i Dr. phil. Wesenberg Lunds ved Furesø liggende Laboratorium for ferskvandsbiologiske Undersøgelser.

Studiesamlingen er i Aarets Løb bleven forøget med 131 nye Præparater, 19 af hvirvelløse Dyr (9 af Bløddyr, 3 af Coelenterater, 2 af Insekter, 4 af Orme, 1 af Pighude), Resten af Hvirveldyr. Af Præparaterne er en meget stor Del anatomiske, særlig for Hvirveldyrenes Vedkommende (Urogenitalapparat, Kredsløbs-Aandedræts-Fordøjelsesorganer, Skeletdele m. m.); hertil have forskellige til Zoologisk Museum fra Zoologisk Have afgivne Dyr ydet et meget væsentligt Materiale.

Gaver har Studiesamlingen modtaget fra: Partikulier Chr. Larsen (en Samling smukke Præparater, udførte hos Haferlandt & Pippow i Berlin); Pastor A. Breitung (*Lecanium vitis*, *Leucochloridium paradoxum* i *Succinea* [2 Expl., Ordrup]); Stud. mag. R. Hutzen Pedersen (en Samling smukt konserverede *Hydra viridis*); Cand. mag. A. C. Johansen (en Samling *Petromyzon Planeri* og *fluviatilis* fra Ribe samt Larver og Æg af *Petromyzon Planeri* i forskellige Kløvningsstadier); Læge D. Bølling (et Kranie af en ung Odder); Konservator Scheel (Indvolde af en Ræv).

Haandbibliotheket er blevet forøget med 2 Expl. af Boas: Lærebog i Zoologien. En Del Forelæsningstavler ere blevne udførte.

Ved velvillig Imødekommen fra Bygningsinspektionens Side er det lykkedes at opnaa forskellige Forbedringer med Hensyn til Lokalerne. Der er saaledes i flere af Studiesamlingens Værelser anbragt nye Kakkelovne, og i Auditoriet ere Kakkelovnene og Ventilationsapparatet blevne underkastede en grundig Restaurering, ligesom Gasbelysningen er bleven ændret og betydelig forbedret. En Forbedring, som formentlig særlig bør fremhæves, bestaar i, at et hidtil kun som Korridor benyttet Lokale er blevet indrettet som Laboratorium, forsynet med Opvarmningsapparater, med Kogegas, Skabe til Reagenser, Mikroskoper og andre Apparater, Borde langs Vinduerne og en rummelig Vadsk med Afløb, saaledes at dette Lokale nu kan afgive Arbejdsplads for 10 Studerende ved de praktisk-zoologiske Kursus, som fra næste Semesters Begyndelse agtes indførte som regelmæssigt Led i den zoologiske Undervisning for videregaaende, naturhistoriske Studerende; samme Lokale vil endvidere blive benyttet til Udstilling og Forevisning af mikroskopiske Præparater (ogsaa for de yngre Studerende og Polyteknikere), hvortil det ved den foretagne Indretning og særlig ved sine heldige Lysforhold er særdeles vel skikket.

Bløddyr-, Straaledyr og Ormesamlingen.

(Museumsinspektør Levinsen.)

Forøgelse af Samlingen. 1) Den vigtigste Forøgelse i Aarets Løb skyldes de Indsamlinger, som Dr. phil. Mortensen har foretaget ved Fær-

øerne under et Ophold paa noget over en Maaned ombord paa Kanonbaaden »Guldborgsund«. Medens Museets tidligere Materiale fra Færøerne var i højeste Grad mangelfuldt, maa den færøiske Havfauna nu siges at være særdeles vel repræsenteret. Navnlig til Studiet af Mollusker (baade recente og subfossile), Bryozoeer og Goplepolyper foreligger der et stort og værdifuldt Materiale. 2) Fra Dr. Reynold Kirkland i Grand Rapid, Michigan, er der ved Bytte erhvervet en overordentlig værdifuld Samling nordamerikanske Land- og særlig Ferskvandsmollusker. Samlingen er omhyggelig bestemt og omfatter 160 Arter og Varieteter, som oftest rigelig repræsenterede. Samtidig modtoges et Antal smukke Igler. 3) Premierlieutenant Amdrup har indsendt de under hans Expedition til Østgrønland gjorte Indsamlinger. Navnlig Mollusker og Bryozoeer foreligger i et ret anseeligt Artsantal. 4) Stud. mag. Hørring har afleveret de af ham i islandske Farvande ombord paa Diana gjorte Indsamlinger. 5) Fra British Museum har Afdelingen modtaget en Snes Arter af Slægten Retepora. Mindre Bidrag skyldes: Overlærer Bergh, Færøerne (nogle Exemplarer af *Sipho islandicus*), Cand. mag. Børgesen (nogle Bryozoeer og Goplepolyper fra Færøerne), Fiskerikonsulent Feddersen (Ferskvandsbløddyr fra forskellige danske Lokalteter), Dr. Fuhrmann, Genf (2 Bændelorme), Musiklærer Frimudt (*Limnæa stagnalis*, v. *subulata*), Stud. mag. Ditlevsen (nogle danske Børsteorme), Cand. mag. Johansen (en Samling Ferskvandsbløddyr fra Furesøens dybere Steder), Distriktslæge Jørgensen, Trangisvaag (nogle færøiske Mollusker samt nogle Bundprøver, hvoraf udvandedes mindre hyppige Dyr), Cand. mag. Sæmundsson, Reykjavik (et Antal islandske Dyr, mest Goplepolyper), Pastor H. P. Sørensen fra Grønland (nogle grønlandske Orme og Svampe), Cand. mag. Levinsen (nogle danske Smaagopler), Kolonibestyrer R. Møller, Holstensborg (en *Rossia palpebrosa* ♀), Dr. phil. Mortensen (Exemplarer af *Cordylophora lacustris* fra Danmark), Dr. C. G. Johs. Petersen (smukke Exemplarer af *Isocardia cor.*, *Tritonia Hombergi*, *Dendronotus robustus* og *Rossia Oweni*), Stud. mag. M. Pedersen (nogle grønlandske Dyr), Kandidat Wollebæk, Christiania (norske Exemplarer af *Rossia* og *Sepiola*), Admiral Wandel (nogle smukke Svampe fra Kreta), Fiskeriinspektionen for Farvandet udenfor Skagen en *Loligs Forbesii* ♂). Af Naturaliehandler Gundel er købt Exemplarer af *Euplectella* og *Hyalonema*, og i Aarets Løb har Afdelingen modtaget Kalkprøver til Undersøgelse for Bryozoeer fra Thisted (Fiskerikontrollør Redsted, Aalborg), Daubjerg og Mønsted (Dr. Rambusch), Sevel (Dr. Rambusch) og Saltholm (Grosserer Stub).

Videnskabeligt samt Bestemmelses- og Ordningsarbejde. Bestyreren har fortsat sine Studier over Bryozoeerne og samtidigt bestemt en Del af Museets store Samling af udenlandske Bryozoeer. Afdelingens Assistent, Cand. mag. A. Jensen har foruden at deltage i Sorteringen af de i Aarets Løb indkomne Samlinger fortsat sin Bearbejdelse af »Ingolfs« Mollusker og sin Revision af de øvrige arktiske og boreale Former. Alt det gennemgaaede Materiale er ordnet og katalogiseret. Bivalverne antages at kunne være gennemgaaede i Løbet af næste Aar. Der er begyndt en Nedflytning og Afstøvning af den Del af Hovedsamlingen (hvoriblandt alle *Monomyarierne*), som hidtil af Mangel paa Plads har maattet anbringes paa Loftet; men

som nu ville blive anbragte i Værelset Nr. 2 i tvende, Afdelingen bevilgede nye Skabe, af hvilke et er anbragt under det ene Vindue og det andet paa Gulvet i Tilslutning til det dér stillede Montreskab. Der er ligeledes begyndt paa en Gjennemgang og Ordning af afdøde Etatsraad Jap. Steenstrups Samling af subfossile Skaller, som vil blive anbragt i det ene af 2 store nylig bevilgede Skabe, som ere opstillede paa Gangen i Mezzaninetagen.

Dr. phil. Mortensen, som for Øjeblikket befinder sig paa en videnskabelig Expedition til Siam, har fortsat sin Bearbejdelse af »Ingolfs« Echinodermata. Cand. mag. Lundbeck har fortsat sin Bearbejdelse af Ingolfs expeditionens og de øvrige arktiske Svampe. Foruden foreløbig Bestemmelse af nyt tilkommet Materiale er den endelige Bestemmelse fuldført af Grupperne Renierinæ med Slægterne Rhizochalina og Oceanapia, Gelliinæ med Slægterne Gellius og Gelliodes og Desmacellinæ med Slægterne Biemma og Desmacella. Cand. mag. Nordmann har fortsat sit Arbejde med »Ingolfs« Bundprøver og Afdelingens Medhjælper, Fagerstrøm har foruden med Sorteringen af det i Aarets Løb indkomne Materiale og omhyggelig Undersøgelse af Bundfaldet fra dette anvendt en Del Tid paa Slemning og Sigtning af de før omtalte Kridtprøver.

Afdelingen har i Aarets Løb udlaant Materiale til følgende fremmede Videnskabsmænd: Professor Ehlers, Göttingen (Børsteorme), Dr. Hartmeyer, Breslau (Søpunge), Dr. Appelløff, Bergen (Blæksprutter), Professor Brøgger, Christiania (Mollusker), Dr. Østergren, Upsala (Holothurier). Desuden har Cand. mag. Sæmundsson, som arbejder paa en Oversigt over Islands Goplepolyper, havt Museets islandske Materiale af denne Dyregruppe til Undersøgelse.

I Aarets Løb er Professor R. Berghs Bearbejdelse af »Ingolfs« nøgne Snegle udkommet (2det B, Nr. 3 Nudibranchiate Gasteropoder, p. 1—46 med 5 Tavler).

4. Det mineralogiske Museum i 1899.

(Professor, Dr. N. V. Ussing.)

I. Ordnings- og Bestemmellesarbejder ved Museets Hovedsamlinger.

For *Mineralernes* Vedkommende har Aarets Arbejde væsentlig bestaaet i fortsatte Undersøgelser og Indordning af den i tidligere Aarsberetninger omtalte store Erhvervelse af grønlandske Mineraler, som i 1897 blev indsamlet af G. Flink paa Foranstaltning af Kommissionen for Grønlands Undersøgelse. Af Museumsassistent Bøggild og Cand. mag. C. Winther er Undersøgelsen af følgende ny Mineralspecies fra Kangerdluarsuk bleven afsluttet: Epistolit, Schizolit og Britolit. Desuden har førstnævnte fuldendt en Undersøgelse af Steenstrupinkrystaller og paabegyndt en Bearbejdelse af det betydelige Materiale af krystalliseret Lievrit fra Julianehaab; sidstnævnte har velvillig udført kvantitative Analyser af ny Albitvarieteter samme Steds fra. Indordningen af de grønlandske og andre nyerhvervede Mineraler har

medført nogen Omflytning indenfor Mineralsamlingen, hvorved samtidig Rækkefølgen for største Delen af Silikaternes Vedkommende er bragt i Overensstemmelse med den sidst udkomne Udgave af Groths »Mineralsystem«.

Af *palæontologiske* Arbejder har Museets palæontologiske Assistent, Cand. mag. Ravn, i Aarets Løb fuldendt Gjennemgangen af Forsteningerne fra Bornholms Trinucleusskifer og fortsat Bearbejdelsen af Forsteninger fra Danmarks Skrivekridt og Nyere Kridt; dette Arbejde er nu fuldendt for alle Muslingernes Vedkommende. Desuden har han gennemgaaet Samlingen af Muslinger fra det Nyere Kridt i Skaane. Med Honorar af Moltkes Legater har Dr. K. A. Grönwall i en Del af Aaret fortsat Bearbejdelsen af Forsteninger fra det ældste Tertiær og Cand. mag. C. T. Bartholin gennemgaaet ældre og nyerehvervede bornholmske Forsteninger.

I *petrografisk* Henseende er Museets Samling af Prøver fra Sandstengangene paa Bornholm bleven gennemgaaet, og en udførligere Bearbejdelse af Bornholms Granitvarieteteter paabegyndt; ved Hjælp af nyerehvervede Prøver er Samlingen af arkæiske Bjergarter fra Bornholm bleven udvidet og nyordnet. Det ifjor sammenstillede systematiske Udvalg af Eruptivbjergarter er bleven etiketteret, og i Fortsættelsen af denne i Bjergartsalens Montrer opstillede Samling, er der bleven dannet og etiketteret en repræsentativ, systematisk Samling af krystallinske Skifere.

II. Afgivelse af Undervisningssamlinger og Dubletter.

Til Undervisningsbrug er et større Antal Stykker fra Dubletbeholdningerne afgivne til Frederiksborg lærde Skole; mindre Udvalg til Supplerings af ældre Samlinger ere afgivne til Ranum Seminarium, Mørke Folkehøjskole og Mørup Skole; Faxekalk med Skurestriber til Landbohøjskolen.

Som Bytte for modtagne eller lovede Tilsendelser er afgivet følgende Dubletter: en Samling Forsteninger, væsentlig Brakiopoder, til det mineralogisk-geologiske Universitetsinstitut i Greifwald; en Samling Forsteninger fra jyske Jurablokke m. v. til den palæontologiske Statssamling i München; en større Samling Forsteninger fra de forskellige Systemer paa Bornholm og i det øvrige Danmark til M. Jean Miquel i Barroubio; en Samling palæocæne Forsteninger til naturhistorisk Museum i Hamborg, og en Række grønlandske Mineraldubletter (Kryolit, Thomsenolit, Eudialyt) til G. Flink i Stockholm. Mindre Dubletafgivelser have fundet Sted til den mineralogiske Statssamling i München, Dr. Stolley i Kiel og Universitetets Mineralkabinet i Kristiania.

III. Andre udførte Arbejder.

Montrerne i Bjergartsalen og i den danske Samling ere delvis bleve forsynede med Indsatser, hvorved de udstillede Stykker hæves tæt op under Ruderne. Ordningen og Bearbejdelsen af ny tilkomne og ældre Boreprøver er paa Bekostning af Niels Brocks naturhistoriske Legat fortsat af Cand. mag. Ravn. For Studiesamlingens Vedkommende er der foruden de sædvanlige Vedligeholdelsesarbejder bleven sammenstillet en Række Prøver af danske Istids- og Nutidsdannelse til Fuldstændiggjørelse af den for naturhistoriske Studerende bestemte særlige Studiesamling. Endelig kan her

anføres, at en udførlig Gjennemgang og Ordning af Museets Arkiv er bleven paabegyndt.

IV. *Museets og Undervisningens Benyttelse.*

For Offentligheden har Museet været aabent to Gange ugentlig. Antallet af Besøgende i 1899 har været 2852.

Til videnskabelig Bearbejdelse udenfor Museet er udlaant Cementstenforsteninger fra Mors til Dr. Stolley i Kiel (atter tilbagesendt); til Dr. V. Madsen og til Cand. mag. Ad. Jensen er udlaant Samlinger af diluviale Skaller. Docent Hennig i Lund har efter endt Bearbejdelse tilbagesendt de af ham ifjor laante Korallforsteninger fra Faxe og Annetorp.

Bestyreren har holdt Forelæsninger og Examinatorier over Mineralogi i Vaarhalvaaret (36 Tilhørere) og over Geologi i Høsthalvaaret (110 Tilhørere) samt Øvelser i mikroskopisk Krystalbestemmelse i Vaarhalvaaret (5 Deltagere). Dr. Victor Madsen har i en Del af begge Halvaar holdt Forelæsninger over de palæozoiske og mesozoiske Dannelsers Geologi (19 Tilhørere), samt Øvelser i at bestemme Forsteninger (8 Deltagere). Studiesamlingerne benyttedes i Vaarhalvaaret af 80 og i Høsthalvaaret af 44 Studerende. Museet har endvidere afgivet Rum og Forevisningsmateriale til en af Folkeuniversitetsforeningens Foredragsrækker, som holdtes af Dr. Madsen.

Der er afholdt tre Undervisningsexkursioner, nemlig til Stevns Klint med 90 Deltagere, til Egnen omkring Frederiksværk med 19 og til Bornholm med 28 Deltagere.

V. *Museets Forøgelser.*

Til *Mineralsamlingen* er erhvervet: a) som Gaver: Guld fra California og Granat fra Alaska (fra Boghandler Th. Bløes); Krokydolit fra Sydafrika (fra Cand. polyt. A. Jacobsen); nogle meget smukt krystalliserede Stykker Pachnolit, samt Thomsenolit og stalaktitisk Flusspat fra Ivigtut (fra Professor J. Thomsen); mindre Gaver ere modtagne fra Hr. C. Castleman i Göteborg, Stud. polyt. G. A. Hagemann og Cand. polyt. F. Salomonsen. b) som Bytte mod Mineraldubletter: et større Antal Mineraler dels fra Sverig, dels fra Ural, hvoriblandt fortrinlige Krystaller af Topas og Turmalin (fra G. Flink i Stockholm). c) ved Kjøb: Millerit og Opal (fra C. Droop i Dresden); Herderit, Kotschubeyit, en stor Kalkspatkrystal, Drypsten-Agat m. fl. (Dr. Krantz i Bonn); smukt krystalliseret Apofyllit og Heulandit (Frk. Weywadt paa Island).

Til *Bjergartsamlingen* er modtaget: a) som Gave: Lavadrypsten fra Kilauea (fra Boghandler Bløes) samt forskellige Stykker fra Professor Cohen i Greifswald, Dr. S. P. Friis i Kristiania, Dr. V. Madsen, Museet paa Koldinghus, Lunds geologiske Museum, Cand. mag. Ostfeldt, Dr. W. Schibbye. b) ved Indsamling: en større Række Prøver af postsiluriske Eruptiver fra Egnene om Kristiania, Svelvik, Holmestrand og Larvik (ved Bestyreren og Assistent Bøggild). c) ved Kjøb: en Samling af krystallinske Skifere, væsentlig fra Mellemeuropa (fra Dr. Krantz i Bonn) samt nogle norske Bjergarter (fra B. Stürtz i Bonn).

Den grønlandske og islandske Samling er bleven forøget med følgende Gaver: Broget Kobbermalm, Biotit og Lerkonkretioner med Fiskelevninger (fra Kolonibestyrer R. Møller i Holstensborg); et stort Stykke eudialytrig Sodalitsyenit (fra Kryolitselskabet); Diatomékisel fra Øfjord (Hr. Davidsen i Akureyri). Desuden er ved Kjøb erhvervet en lille Samling Planteforsteninger fra Umanak-Egnen (fra Assistent Kramer-Olsen).

Til *den palæontologiske Samling* er modtaget: a) som Gave: en værdifuld, større Samling Gaultforsteninger fra Folkestone og Red Crag Forsteninger fra Dovercourt (fra Statskonsulent H. Faber i London); en Samling Silurforsteninger fra Estland (Ingeniør E. Riisager); Rav med Insekter fra Samland (Cand. jur. Sander); forskellige Diluvialprøver fra Holsten og Lauenborg (Kommunelærer Rosenkjær); mindre Gaver ere modtagne fra Dr. Grönwall, Hr. Jensen, Formand Kohring og Dr. V. Madsen. b) som Bytte: en Samling Juraforsteninger fra Pommern (fra det mineralogisk-geologiske Universitetsinstitut i Greifswald); kambriske Trilobiter fra Skaane (Lunds geologiske Museum); en større Samling Forsteninger fra Kambrium, Silur, Lias og Tertiær i S.V.-Frankrig (M. Jean Miquel i Barroubio). c) ved Kjøb: en Samling Forsteninger fra Kambrium og Trinucleusskifer i Vestergötland (Hr. v. Schmalensee i Stockholm) og Kridtforsteninger fra Fresville (Dr. Krantz i Bonn).

Den danske Samling har faaet følgende Tilvæxt: a) ved Gaver: 6 større Kalkstenblokke med Juraforsteninger (fra Ingeniør Fibiger, Hirtshals), en forsteningsførende Tertiærblok (Gaardejer Niels Boel, Hunderup) og Tertiærforsteninger (Direktør C. Møller, Viborg). Mindre Gaver ere modtagne fra Dr. J. Ailio (Helsingfors), Stadsingeniør Ambt, Fabrikant Boje, Folkethingsmand F. Bojsen, Ingeniør Brandt, Maskinchef Busse, Dr. Grönwall, Cand. mag. Hartz, Museumsinspektør Hintze, Ingeniør Holm, Cand. mag. A. C. Johansen, Stud. polyt. M. Jæger, Pastor Krogh-Meyer, Lærer J. Larsen (Koldkjær), Dr. V. Madsen, Professorinde Munch, Nationalmuseet, Hr. A. Petersen, Hr. H. Petersen, Skoleinspektør Vald. Petersen, Dr. Pingel, Trafikassistent Ravn, Kommunelærer Rosenkjær, Højskolelærer H. Stage (Sorø), Professor H. Tegner, Distriktslæge Thierry (Anholt), Hr. A. Torp (Frøderikssund), Lektor Tuxen, Klasselotterikollektor Warming (Kolding), Læge Wilkens (Balling), Cand. polyt. E. Østrup. — b) ved *Indsamlinger* er erhvervet: en udførlig Samling Prøver af Granit og Diabas fra Bornholm (ved Bestyreren og Museumsassistent Bøggild), løse Blokke fra det sydlige Jylland (ved Bestyreren), en større Samling Forsteninger fra Kridttidsdannelserne ved Herfølge, Aalborg, i Hanherrederne, Thy og Mors (ved Museumsassistent Ravn), bornholmske Planteforsteninger (ved Cand. mag. Bartholin); desuden ere mindre Erhvervelser tilkomne ved de ovenfor nævnte Undervisningsexkursioner. c) ved *Kjøb* er erhvervet en vandfyldt Flintnyre fra S.V.-Jylland og forskellige Ravstykker med Insekter fra Nymindegab og Kjøbenhavns Omegn.

Haandbibliotheket har modtaget 36 Tidsskrifter og lærde Institutioners Publikationer (110 Bind), hvoraf de 30 (75 Bind) ere Fortsættelser af tidligere modtagne; de 32 (103 Bind) ere Gaver. Endvidere er tilkommet 64 Bøger og Særtryk, hvoraf 45 ere Gaver.

De som Gaver modtagne Publikationer ere skjænkede af følgende Institutioner og Personer: Videnskabernes Selskab, Dansk geologisk Forening, Kommissionen for Ledelsen af geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Kommissionen for videnskabelig Undersøgelse af de danske Farvande, det store kongelige Bibliothek, Lunds geologiske Museum, Universitetsbibliotheket i Upsala, Finlands geologiske Kommission, Smithsonian Institution, Field Columbian Museum, Public Museum of Milwaukee, Cand. mag. Bartholin, Cand. mag. Bøggild, Professor Cohen, Dr. Grönwall, Cand. mag. Hartz, Docent Hennig, Dr. Holst, Dr. V. Madsen, Dr. Moberg, Museumsassistent Sarauw, Dr. K. Schmidt, Dr. H. Topsøe, Professor Ussing, Museumsinspektør Winge.

Til *Forelæsningsbrug* er anskaffet 6 Tegninger og geologiske Kort samt 5 Fotografier. Som Gave er til Forelæsningsbrug modtaget 2 geologiske Kort og 13 Fotografier; Giverne vare Generalstabens topografiske Afdeling, Vandinspektør Øllgaard, Dr. Grönwall, Stud. polyt. A. L. E. V. Petersen, Dr. K. J. V. Steenstrup, Professor Ussing, Professor Warming.

VI. Personlige Forhold vedrørende Museet.

Museets anden Assistent, Cand. mag. Bøggild, tiltraadte i Slutningen af Oktober en Uddannelsesrejse til Udlandet; Stud. polyt. Joh. Brandt har derefter midlertidig overtaget hans Arbejde ved Museet.

VII. Videnskabelige Arbejder.

Af videnskabelige Arbejder, som helt eller delvis omhandle Museets Samlinger, er i Aarets Løb udkommet: O. B. Bøggild, Om Skurestriber i Danmark (Meddelelser fra Dansk geologisk Forening); K. A. Grönwall, Danmarks yngste krita och äldsta tertiär aflagringar (Skand. Naturf. 15de Møde); Samme, Några anmärkningar om lagerserien i Stevns Klint (Geol. fören. i Stockholm förhandlingar); Samme, Smånotiser om Jyllands krita (Meddelelser fra Dansk geol. Foren.); A. Hennig, Faunan i Skånes yngre krita II o. III (Bihang till Svenska Vetenskaps Akademiens handlingar); Samme, Den baltiska yngre kritans bildningshistoria (Geol. fören. i Stockholm förhandlingar); J. P. J. Ravn, Et par bemærkninger i anledning af A. Hennig: Den baltiska yngre kritans bildningshistoria (sammesteds); Samme, Et Par danske Kridtpongier (Meddelelser fra Dansk geologisk Forening); Samme, Trilobitfaunaen i den bornholmske Trinucleusskifer (Danmarks geologiske Undersøgelse, II Række); N. V. Ussing, Sandstengange i Granit paa Bornholm (sammesteds).

5. Det kemiske Laboratorium i 1898—99.

(Prof., Dr. med. & phil. Julius Thomsen.)

Laboratoriet har i Efteraarshalvaaret 1898 og Foraarsshalvaaret 1899 været besøgt af henholdsvis 160 og 129 Studerende. Antallet af Tilhørerne

ved Efteraars-Forelæsningerne var 251 (ved Slutningen 210), ved Foraars-halvaarets tvende Forelæsningsrækker var Tilhørerantallet henholdsvis 152 og 71 (ved Slutningen henholdsvis 99 og 29). Nærmere Oplysninger giver nedenstaaende Sammenstilling.

Deltagere i praktiske Øvelser.

1898—99.	Medicinske Studerende.	Andre Studerende.	Ialt.	
			Studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
Høst-Halvaar	148	12	160	1086
Vaar-Halvaar	120	9	129	840

Afholdte Examinier.

1898—99.	Lægevidenskabelig Forberedelses-examen.	Magister-konferens.	Antallet af praktiske Prøver.
Januar 1899	46	»	46
Juni 1899	58	»	58

— Cand. polyt. C. V. Schou fratraadte den 1ste Marts 1899 som 4de Assistent ved Laboratoriet; i hans Sted ansattes Cand. mag. *Hans Chr. Winther*.

6. Det filologisk-historiske Laboratorium i 1898—99.

(Professor, Dr. phil. Kr. Erslev.)

Laboratoriets Lærerraad har i 1898—99 bestaaet af Professorerne Ussing, Gertz, Steenstrup, Erslev, Høffding, Wimmer, V. Thomsen, Møller, Paludan, Jespersen, Nyrop, Heiberg, Fridericia, Wilkens og Jónsson og Do-centerne Gudmundsson, Drachmann, Ad. Hansen, Vedel og A. Olrik. Desuden have Privatdocenterne, Dr. Edv. Larsen og Dr. Edv. Lehmann benyttet Laboratoriet til deres Undervisning.

Som Laboratoriets Forstander fungerede Professor Erslev.

Om Laboratoriets Virksomhed kan meddeles følgende. I Efteraars-halvaaret 1898 holdt 14 Lærere 15 Øvelsesrækker med et samlet Timetal af 21 Timer om Ugen, i Foraarshalvaaret 1899 13 Lærere 13 Øvelsesrækker

med 21 Timer. Til Laboratoriet har i Aaret 1898—99 185 Studerende havt Adgang og Laboratoriet har været aabent i 237 Dage. Den Protokol, der er fremlagt i Læsestuen, viser et samlet Antal Besøgende af 5314; i den Tid, da der holdtes Øvelser, benyttedes Læsesalen gennemsnitlig af 26 Studerende daglig.

Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Boggaver af følgende Institutioner: Universitetet, Rigsarkivet, Statens statistiske Bureau, Det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Dansk historisk Forening, Det norske Kildeskriftfond, Nordisk Tidsskrift for Filologi og af følgende enkelte Mænd: Direktør Ernst Bojesen, Docent Drachmann, Professor Erslev, Forstander Forchhammer, Nyborg, Professor Fridericia, Professor Gertz, Docent Gudmundsson, Professor Høffding, Bibliothekar, Dr. Kaalund, Docent A. Lehmann, Professor Kr. Nyrop, Docent A. Orlík, Rektor Petersen, Odense, og Professor Steenstrup.

I Aarets Løb er Laboratoriets Bogsamling bleven forøget med 164 Værker paa ialt 320 Bind; de fordele sig paa de enkelte Afdelinger saaledes:

Fælles.....	6 Værker,	11 Bind
Nordisk	32 —	73 —
Tysk	10 —	20 —
Romansk	16 —	24 —
Engelsk	16 —	32 —
Klassisk	27 —	50 —
Sprogvidensk.	4 —	5 —
Historie	37 —	75 —
Filosofi	16 —	30 —

164 Værker, 320 Bind.

Laboratoriets Aarsbevilling (3500 Kr.) er anvendt saaledes:

Assistent, Rengøring o. l.	560 Kr. » Ø.
Papir, Porto, Nøgler o. l.	192 — 54 —
Bogkjøb.....	2210 — 84 —
Indbinding	536 — 62 —

3500 Kr. » Ø.

Da Assistent ved Laboratoriet Cand. mag. Raphael Meyer ønskede at fra-træde sin Stilling, antoges i hans Sted fra 1ste Marts 1899 den tidligere Assistent, Cand. mag. Alfr. Krarup.

7. Den Arnamagnæanske Stiftelse i 1899.

Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat har i Aaret 1899 fuld- endt Trykningen af Text til Katalog over oldnorsk-islandske Haandskrifter i det store kgl. Bibliothek og Universitetsbibliotheket (udenfor den Arnamagnæanske Samling) og ladet udarbejde Manuskript til Registre og Ind- ledning, saaledes at Arbejdet sandsynligvis i Løbet af Foraaret 1900 vil kunne udkomme.